

Iránymutatások

3/2018. sz. iránymutatás az általános adatvédelmi rendelet területi hatályáról (3. cikk)

2.1 változat

2019. november 12.

A változatok előzményei

2.1 változat	2020. január 7.	Formázási változtatás
2.0 változat	2019. november 12.	Az iránymutatás nyilvános konzultációt követő elfogadása
1.0 változat	2018. november 16.	Az iránymutatás nyilvános konzultáció céljából történő elfogadása

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
1 A „tevékenységi hely” kritériumának alkalmazása – a 3. cikk (1) bekezdése.....	5
2 A „megcélzás” kritériumának alkalmazása – a 3. cikk (2) bekezdése.....	15
3 Adatkezelés olyan helyen, ahol a nemzetközi közjog értelmében valamely tagállam joga alkalmazandó.....	25
4 Az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelők vagy adatfeldolgozók képviselője	26

Az Európai Adatvédelmi Testület

a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet 70. cikke (1) bekezdésének e) pontja értelmében

ELFOGADTA AZ ALÁBBI IRÁNYMUTATÁST:

BEVEZETÉS

Az általános adatvédelmi rendelet¹ (vagy a rendelet) területi hatályát annak 3. cikke rögzíti, ezáltal a 95/46/EK irányelvben² meghatározott kerethez viszonyítva jelentős fejlődést hozott az uniós adatvédelmi jogban. Az általános adatvédelmi rendelet részben az uniós jogalkotó és az Európai Unió Bírósága (EUB) által a 95/46/EK irányelvvel összefüggésben hozott döntéseket erősíti meg. Azonban lényeges új elemek is belekerültek. Ami a legfontosabb, hogy az irányelv 4. cikkének elsődleges célja annak megállapítása volt, hogy mely tagállam nemzeti joga irányadó, az általános adatvédelmi rendelet 3. cikke viszont a közvetlenül alkalmazandó jogszabálysöveg területi hatályát határozza meg. Ezenkívül míg az irányelv 4. cikke az eszközök Unió területén történő alkalmazására hivatkozott annak jogalapjaként, hogy a nem „a Közösség területén” letelepedett adatkezelőket az uniós adatvédelmi jog hatálya alá vonja, addig az általános adatvédelmi rendelet 3. cikke nem tartalmaz ilyen hivatkozást.

Az általános adatvédelmi rendelet 3. cikke a jogalkotó azon szándékát tükrözi, hogy biztosítsa az érintettek jogainak átfogó védelmét az Európai Unióban, és az adatvédelmi követelmények tekintetében egyenlő versenyfeltételeket teremtsen az uniós piacokon tevékenykedő vállalkozások számára, figyelemmel a világszintű adatáramlásokra.

Az általános adatvédelmi rendelet 3. cikke két fő kritérium alapján határozza meg a rendelet területi hatályát: az egyik a 3. cikk (1) bekezdése szerinti „tevékenységi hely”, a másik pedig a 3. cikk (2) bekezdése szerinti „megcélzás” kritériuma. E két kritérium valamelyikének teljesülése esetén az általános adatvédelmi rendelet vonatkozó rendelkezései irányadók a személyes adatoknak az érintett adatkezelő vagy adatfeldolgozó általi, adott módon történő kezelésére. Emellett a 3. cikk (3) bekezdése is megerősíti, hogy az általános adatvédelmi rendelet irányadó az adatkezelésre ott, ahol a nemzetközi közjog értelmében valamely tagállam joga alkalmazandó.

Ez az iránymutatás az általános adatvédelmi rendelet következetes alkalmazását hivatott biztosítani annak értékelésekor, hogy az adatkezelő vagy adatfeldolgozó által adott módon végzett adatkezelés az új uniós jogi keret hatálya alá tartozik-e, azáltal, hogy az Unión belül működő adatvédelmi hatóságok egységesen értelmezik a rendeletben foglalt rendelkezéseket. Az Európai Adatvédelmi Testület ebben az iránymutatásban meghatározza és tisztázza azokat a kritériumokat, amelyek alapján megállapítható az általános adatvédelmi rendelet területi hatályának alkalmazása. Az ilyen egységes értelmezés az

---

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet).

² Az Európai Parlament és a Tanács 95/46/EK irányelve (1995. október 24.) a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról.

Unión belüli és kívüli adatkezelők és adatfeldolgozók számára egyaránt elengedhetetlen, mivel így fel tudják mérni, hogy egy adott adatkezelési tevékenység esetében be kell-e tartaniuk az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseit.

Mivel az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező, de a 3. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozó adatkezelési tevékenységeket folytató adatkezelőknek vagy adatfeldolgozóknak uniós képviselőt kell kijelölniük, ez az iránymutatás azt is tisztázza, hogyan kell kijelölni ezt a képviselőt a 27. cikk szerint, és milyen feladatai és kötelezettségei vannak.

Az Európai Adatvédelmi Testület általános elvként rögzíti, hogy amennyiben a személyes adatok kezelése az általános adatvédelmi rendelet területi hatálya alá tartozik, akkor a rendelet összes rendelkezése vonatkozik erre az adatkezelésre. Ez az iránymutatás bemutatja a különféle helyzeteket, amelyek az adatkezelési tevékenységek jellegétől, az adatkezelési tevékenységeket végző jogalanytól, illetve e jogalanyok helyétől függően felmerülhetnek, továbbá részletesen ismerteti az egyes helyzetekre alkalmazandó rendelkezéseket. Ezért elengedhetetlen, hogy az adatkezelők és az adatfeldolgozók, különösen a nemzetközi szinten termékeket és szolgáltatásokat kínáló jogalanyok, körültekintően és konkrétan értékeljék adatkezelési tevékenységeiket annak megállapítása céljából, hogy a személyes adatok adott módon végzett kezelése az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik-e.

Az Európai Adatvédelmi Testület hangsúlyozza, hogy a 3. cikk alkalmazásának célja annak megállapítása, hogy egy adott adatkezelési tevékenység – nem pedig a (természetes vagy jogi) személy – az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik-e. Következésképpen az adatkezelési tevékenységtől függően előfordulhat, hogy a személyes adatok adatkezelő vagy adatfeldolgozó által bizonyos módon végzett kezelése a rendelet hatálya alá tartozik, a személyes adatok ugyanazon adatkezelő vagy adatfeldolgozó által végzett más jellegű kezelése viszont nem.

Az Európai Adatvédelmi Testület eredetileg november 16-án fogadta el ezt az iránymutatást, majd 2018. november 23. és 2019. január 18. között nyilvános konzultációra bocsátotta, a kapott észrevételek és visszajelzések figyelembevételével pedig naprakésszé tette.

1 A „TEVÉKENYSÉGI HELY” KRITÉRIUMÁNAK ALKALMAZÁSA – A 3. CIKK (1) BEKEZDÉSE

Az általános adatvédelmi rendelet 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a *„rendeletet kell alkalmazni a személyes adatoknak az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelők vagy adatfeldolgozók tevékenységeivel összefüggésben végzett kezelésére, függetlenül attól, hogy az adatkezelés az Unió területén történik vagy nem.”*

Az általános adatvédelmi rendelet 3. cikkének (1) bekezdése nemcsak az adatkezelő, hanem az adatfeldolgozó tevékenységi helyére is hivatkozik. Következésképpen a személyes adatok adatfeldolgozó általi kezelése is az uniós jog hatálya alá tartozhat azáltal, hogy az adatfeldolgozó tevékenységi hellyel rendelkezik az Európai Unióban.

A 3. cikk (1) bekezdése biztosítja, hogy az általános adatvédelmi rendelet alkalmazandó az adatkezelő vagy adatfeldolgozó által végzett adatkezelésre az adott adatkezelő vagy adatfeldolgozó tevékenységi helyén folytatott tevékenységekkel összefüggésben, függetlenül az adatkezelés tényleges helyétől. Az Európai Adatvédelmi Testület ezért hármas megközelítést ajánl annak megállapításához, hogy a személyes adatok kezelése a 3. cikk (1) bekezdése értelmében az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik-e.

Az alábbi szakaszokban tisztázzuk a tevékenységi hely kritériumának alkalmazását, amihez először elemezzük az Unión belüli „tevékenységi hely” uniós adatvédelmi jog szerinti fogalom meghatározását, majd megvizsgáljuk „az Unión belüli tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzett adatkezelés” jelentését, végezetül pedig meggyőződünk arról, hogy az általános adatvédelmi rendelet valóban alkalmazandó, függetlenül attól, hogy a tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzett adatkezelés az Unió területén történik vagy nem.

a) „Unión belüli tevékenységi hely”

Mielőtt elemeznénk az „Unión belüli tevékenységi hely” jelentését, előbb meg kell határoznunk, hogy egy adott adatkezelési tevékenység tekintetében ki az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó. Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 7. pontja szerint az adatkezelő „az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit önállóan vagy másokkal együtt meghatározza”. Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének 8. pontja szerint az adatfeldolgozó „az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, amely az adatkezelő nevében személyes adatokat kezel”. Az EUB vonatkozó ítélezési gyakorlata és a 29. cikk szerinti munkacsoport korábbi véleménye³ alapján annak megállapítása, hogy egy adott jogalany az uniós adatvédelmi jog alkalmazásában adatkezelőnek vagy adatfeldolgozónak minősül-e, döntő jelentőséggel bír az általános adatvédelmi rendelet kérdéses személyesadat-kezelésre való alkalmazhatóságának értékelésében.

A „tevékenységi központ” fogalmát ugyan meghatározza a 4. cikk 16. pontja, az általános adatvédelmi rendelet azonban nem tartalmazza a „tevékenységi hely” fogalom meghatározását a 3. cikk alkalmazásában⁴. A (22) preambulumbekzdés⁵ ugyanakkor tisztázza, hogy a „tevékenységi hely valamely tevékenység tényleges és valós, tartós jelleget biztosító keretek közötti gyakorlását feltételezi. E keretek jogi formája – legyen szó akár fióktelepről vagy jogi személyiséggel rendelkező leányvállalatról – e tekintetben nem meghatározó tényező.”

Ez a szöveg megegyezik a 95/46/EK irányelv (19) preambulumbekzdésének megfogalmazásával, amelyre az EUB több döntésében is hivatkozik, kiterjesztve a „tevékenységi hely” fogalmának értelmezését, eltérve attól a formalista megközelítéstől, miszerint a vállalkozások kizárólag ott rendelkeznek tevékenységi hellyel, ahol bejegyezték őket⁶. Sőt, az EUB azt is kimondta, hogy a tevékenységi hely fogalma kiterjed minden, akár csekély mértékű, tartós jelleget biztosító keretek között gyakorolt, tényleges és valós tevékenységre⁷. Annak megállapításához, hogy az Unión kívüli jogalany rendelkezik-e tevékenységi hellyel valamely tagállamban, a keretek tartós jellegének

³ G29 WP169 – 1/2010. számú vélemény az „adatkezelő” és az „adatfeldolgozó” fogalmáról; elfogadásának időpontja: 2010. február 16., az Európai Adatvédelmi Testület általi felülvizsgálata jelenleg zajlik.

⁴ A „tevékenységi központ” fogalom meghatározása főként az érintett felügyeleti hatóságok illetékességének az általános adatvédelmi rendelet 56. cikke szerinti megállapítása céljából lényeges. Lásd a 29. cikk szerinti munkacsoport Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott, az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó fő felügyeleti hatóságának meghatározásához nyújtott iránymutatását (16/HU WP 244 rev.01).

⁵ Az általános adatvédelmi rendelet (22) preambulumbekzdése: „Az adatkezelő vagy adatfeldolgozó a tevékenységi helyén folytatott működése során, az Unió területén végzett bármely személyesadat-kezelést e rendelettel összhangban kell végezni, tekintet nélkül arra, hogy maga az adatkezelés az Unió területén történik-e. A tevékenységi hely valamely tevékenység tényleges és valós, tartós jelleget biztosító keretek közötti gyakorlását feltételezi. E keretek jogi formája – legyen szó akár fióktelepről vagy jogi személyiséggel rendelkező leányvállalatról – e tekintetben nem meghatározó tényező.”

⁶ Lásd különösen a *Google Spain SL, Google Inc. kontra AEPD, Mario Costeja González (C-131/12. sz.)*, a *Weltimmo kontra NAIH (C-230/14. sz.)*, a *Verein für Konsumenteninformation kontra Amazon EU (C-191/15. sz.)* és a *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein (C-210/16. sz.)* ügyben hozott ítéletet.

⁷ A *Weltimmo*-ügyben hozott ítélet 31. pontja.

mértékét és a tevékenységek adott tagállamban való tényleges gyakorlását egyaránt meg kell vizsgálni az érintett gazdasági tevékenységek és szolgáltatásnyújtás sajátos jellegére tekintettel. Ez különösen igaz azokra a vállalkozásokra, amelyek kizárólag az interneten keresztül kínálnak szolgáltatásokat⁸.

A „tartós jelleget biztosító keretek”⁹ esetében tulajdonképpen viszonylag alacsonyan lehet az alsó határ, ha az adatkezelő tevékenységi központjában internetes szolgáltatásnyújtással foglalkozik. Következésképpen az Unión kívüli jogalany egyetlen alkalmazottjának vagy megbízottjának Unión belüli jelenléte bizonyos körülmények között elengedő lehet ahhoz, hogy tartós jelleget biztosító kereteket teremtsen (és ezáltal a 3. cikk (1) bekezdésének alkalmazásában „tevékenységi helynek” minősüljön), amennyiben az adott alkalmazott vagy megbízott kellően tartós jelleggel tevékenykedik. Ezzel szemben akkor, ha valamely alkalmazott az Unión belül tartózkodik, az adatkezelést azonban nem az Unión belüli alkalmazott tevékenységeivel összefüggésben, az Unióban végzik (tehát az adatkezelés az adatkezelő Unión kívüli tevékenységeihez kapcsolódik), akkor az alkalmazott Unión belüli jelenlétéből önmagában véve még nem következik az, hogy az adatkezelés az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik. Más szóval az alkalmazott Unión belüli jelenléte önmagában véve még nem elegendő ahhoz, hogy szükségessé tegye az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását, mivel a kérdéses adatkezelés csak akkor tartozik az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá, ha azt az Unión belüli alkalmazott tevékenységeivel összefüggésben végzik.

Az, hogy az adatkezelésért felelős, Unión kívüli jogalanynak nincs fióktelepe vagy leányvállalata valamely uniós tagállamban, nem zárja ki, hogy ott az uniós adatvédelmi jog értelmében tevékenységi hellyel rendelkezzen. A tevékenységi hely ugyan tág fogalom, de megvannak a korlátai. Az, hogy az Unión kívüli jogalany tevékenységi hellyel rendelkezik az Európai Unióban, nem állapítható meg csak azért, mert a vállalkozás honlapja elérhető az Unióban¹⁰.

1. példa: Egy egyesült államokbeli székhelyű gépkocsigyártó vállalat kizárólagos tulajdonú fiókteleppel rendelkezik Brüsszelben, és ez a fióktelep felügyeli a vállalat összes európai tevékenységét, ezen belül a marketing- és reklámtevékenységeket.

Ez esetben tekinthető úgy, hogy a belga fióktelep tartós jelleget biztosító kereteket nyújt, ahol a gépkocsigyártó vállalat által folytatott gazdasági tevékenység jellegére figyelemmel tényleges és valós tevékenységeket folytat. Következésképpen a belga fióktelep az általános adatvédelmi rendelet értelmében az Unión belüli tevékenységi helynek minősülhet.

Miután megállapítást nyert, hogy az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó tevékenységi hellyel rendelkezik az Európai Unióban, a 3. cikk (1) bekezdése alkalmazhatóságának megállapításához konkrét elemzés alapján kell meghatározni, hogy a kérdéses adatkezelést az e tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzik-e. Ha az Unión kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó jogi formájától függetlenül (például leányvállalat, fióktelep, iroda stb.) valamely tagállam területén „akár csekély mértékű, tényleges és valós tevékenységet” folytat „tartós jelleget biztosító keretek között”, akkor úgy tekinthető, hogy ez az adatkezelő vagy adatfeldolgozó tevékenységi hellyel rendelkezik az adott tagállamban¹¹. Ezért fontos megvizsgálni, hogy a személyes

⁸ A Weltimmo-ügyben hozott ítélet 29. pontja.

⁹ A Weltimmo-ügyben hozott ítélet 31. pontja.

¹⁰ Az EUB C-191/15. sz., Verein für Konsumenteninformation kontra Amazon EU Sarl ügyben 2016. július 28-án hozott ítéletének (a továbbiakban: a Verein für Konsumenteninformation ügyben hozott ítélet) 76. pontja.

¹¹ Lásd különösen a Weltimmo-ügyben hozott ítélet 29. pontját, amely hangsúlyozza a „tevékenységi hely” fogalmának rugalmas meghatározását, és tisztázza, hogy „mind a létesítmény állandóságának mértékét, mind pedig a tevékenységek tényleges gyakorlását a szóban forgó gazdasági tevékenységek és szolgáltatásnyújtások sajátos jellegére figyelemmel kell értelmezni”.

adatok kezelését a (22) preambulumbekkezdésben kiemelték szerint ilyen tevékenységi helyen folytatott „tevékenységekkel összefüggésben” végzik-e.

b) Személyes adatok kezelése a tevékenységi helyen folytatott „tevékenységekkel összefüggésben”

A 3. cikk (1) bekezdése megerősíti, hogy a kérdéses adatkezelést nem kell szükségszerűen magának az adott uniós tevékenységi helynek végeznie, az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót ugyanis akkor is terhelik az általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségek, ha az adatkezelést az adott, Unión belüli tevékenységi helyén folytatott „tevékenységekkel összefüggésben” végzi. Az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy eseti alapon, konkrét elemzéssel állapítsák meg, hogy a 3. cikk (1) bekezdésének alkalmazásában az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó Unión belüli tevékenységi helyével összefüggésben végzik-e az adatkezelést. Minden helyzetet egyedileg, a sajátos tényállást figyelembe véve kell értékelni.

Az Európai Adatvédelmi Testület megítélése szerint „*az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelők vagy adatfeldolgozók tevékenységeivel összefüggésben végzett*” adatkezelés a 3. cikk (1) bekezdésének alkalmazásában a vonatkozó ítélkezési gyakorlatra figyelemmel értelmezendő. Egyrészt a hatékony és teljes védelem biztosítására irányuló célkitűzés teljesülésére tekintettel a „tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben” fordulat jelentése nem értelmezhető megszorítóan¹². Másrészt viszont az általános adatvédelmi rendelet értelmében vett tevékenységi hely megléte nem értelmezhető túl tágan, mert különben ahhoz a következtetéshez vezethet, hogy még az Unión kívüli jogalany adatkezelési tevékenységeivel a legtávolabbi kapcsolatban álló, Unión belüli jelenlét is elegendő ahhoz, hogy az adatkezelés az uniós adatvédelmi jog hatálya alá tartozzon. Bizonyos, Unión kívüli jogalany által valamely tagállamban folytatott kereskedelmi tevékenységek valóban olyan távol állhatnak az adott jogalany által végzett személyesadat-kezeléstől, hogy a kereskedelmi tevékenység Unión belüli folytatása nem lenne elegendő ahhoz, hogy az Unión kívüli jogalany által végzett adatkezelés az uniós adatvédelmi jog hatálya alá tartozzon¹³.

Az alábbi két tényező mérlegelése segítséget jelenthet annak megállapításához, hogy az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó az Unión belüli tevékenységi helyével összefüggésben végzi-e az adatkezelést:

i) Kapcsolat az Unión kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó és annak az Unión belüli tevékenységi helye között

Az Unión kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó adatkezelési tevékenységei elválaszthatatlanul kapcsolódhatnak az egyik tagállamban lévő tevékenységi helyhez, ezáltal pedig szükségessé tehetik az uniós jog alkalmazását még akkor is, ha az adott tevékenységi helynek ténylegesen semmilyen szerepe nincs magában az adatkezelésben¹⁴. Amennyiben a tények eseti elemzése alapján megállapítást nyer, hogy elválaszthatatlan kapcsolat van az Unión kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó által végzett személyesadat-kezelés és az Unión belüli tevékenységi helyen folytatott tevékenységek között, akkor erre az Unión kívüli jogalany által végzett

¹² A Weltimmo-ügyben hozott ítélet 25. pontja és a Google Spain ügyben hozott ítélet 53. pontja.

¹³ G29 WP 179 frissítés – Az alkalmazandó jogról szóló 8/2010. vélemény naprakésszé tétele az EUB Google Spain ügyben hozott ítélete alapján, 2015. december 16.

¹⁴ Az EUB C-131/12. sz., Google Spain ügyben hozott ítélete.

adatkezelésre az uniós jog az irányadó, függetlenül attól, hogy az Unió belüli tevékenységi helynek van-e szerepe az adatkezelésben¹⁵.

ii) Bevéeltermelés az Unióban

Amennyiben úgy tekinthető, hogy az említett tevékenységek „elválaszthatatlanul kapcsolódnak” az Unió kívül végzett személyesadat-kezeléshez és Unió belüli egyénekhez, akkor a tevékenységi hely Unió belüli bevéeltermelése arra enged következtetni, hogy az Unió kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó az „Unió belüli tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben” végzi az adatkezelést, és elengedő lehet ahhoz, hogy az adott adatkezelésre az uniós jog legyen irányadó¹⁶.

Az Európai Adatvédelmi Testület azt ajánlja, hogy az Unió kívüli szervezetek értékeljék adatkezelési tevékenységeiket, ehhez először állapítsák meg, hogy kezelnek-e személyes adatokat, másodsor pedig tárják fel az esetleges kapcsolatokat az adatkezeléssel érintett tevékenység és a szervezet Unió belüli jelenléte révén folytatott tevékenységek között. Ha ilyen kapcsolatot tárnak fel, akkor ennek a kapcsolatnak a jellege kulcsfontosságú annak megállapításában, hogy az általános adatvédelmi rendelet alkalmazandó-e a kérdéses adatkezelésre, és többek között a fent említett két tényezővel összevetve kell értékelni.

2. példa: Egy kínai székhelyű vállalat e-kereskedelmi honlapot üzemeltet. A vállalat személyesadat-kezelési tevékenységeit kizárólag Kínában végzik. A kínai vállalat európai irodát hozott létre Berlinben, hogy az uniós piacokra irányuló kereskedelmi kutatási és marketingkampányokat irányítson és hajtson végre.

Ebben az esetben tekinthető úgy, hogy a Berlinben lévő európai irodában folytatott tevékenységek elválaszthatatlanul kapcsolódnak a kínai e-kereskedelmi honlap által végzett személyesadat-kezeléshez, amennyiben az uniós piacokra irányuló kereskedelmi kutatási és marketingkampányok mindenekelőtt azt a célt szolgálják, hogy nyereségessé tegyék az e-kereskedelmi honlap által kínált szolgáltatást. A kínai vállalat által az Unió belüli értékesítéssel összefüggésben végzett személyesadat-kezelés valóban elválaszthatatlanul kapcsolódik a Berlinben lévő európai irodában az uniós piacokra irányuló kereskedelmi kutatási és marketingkampányok kapcsán folytatott tevékenységekhez. Következésképpen úgy tekinthető, hogy a kínai vállalat az Unió belüli értékesítéssel kapcsolatos személyesadat-kezelést az európai irodában mint Unió belüli tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzi. A kínai vállalat ezen adatkezelési tevékenysége ezért a 3. cikk (1) bekezdése szerint az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek hatálya alá tartozik.

3. példa: Egy dél-afrikai szálloda- és üdülőlánc csomagajánlatokat kínál a honlapján keresztül, amely angol, német, francia és spanyol nyelven érhető el. A vállalat nem rendelkezik irodával, képvisellel vagy tartós jelleget biztosító keretekkel az Európai Unióban.

¹⁵ G29 WP 179 frissítés – Az alkalmazandó jogról szóló 8/2010. vélemény naprakésszé tétele az EUB Google Spain ügyben hozott ítélete alapján, 2015. december 16.

¹⁶ Ez a helyzet előfordulhat például olyan külföldi gazdasági szereplő esetében, amely értékesítési irodával vagy más módon van jelen az Európai Unióban, még ha ennek az irodának semmilyen szerepe nincs a tényleges adatkezelésben, különösen akkor, ha az adatkezelést az Unió belüli értékesítési tevékenységgel összefüggésben végzik, és a tevékenységi helyen folytatott tevékenységek célközönségét azoknak a tagállamoknak a lakossága alkotja, ahol tevékenységi hely található (WP 179 frissítés).

Ebben az esetben úgy tűnik, hogy a szálloda- és üdülőlánc bármilyen, Unió területén belüli képviselőjének vagy tartós jelleget biztosító kereteinek hiányában nincs olyan, e dél-afrikai adatkezelőhöz kapcsolódó jogalany, amely az általános adatvédelmi rendelet értelmében Unión belüli tevékenységi helynek minősülne. A szóban forgó adatkezelés ezért a 3. cikk (1) bekezdése szerint nem tartozhat az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek hatálya alá.

Azonban konkrétan elemezni kell, hogy az ezen, Unión kívüli adatkezelő által végzett adatkezelés a 3. cikk (2) bekezdése szerint az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek hatálya alá tartozhat-e.

c) **Az általános adatvédelmi rendelet alkalmazása adatkezelő vagy adatfeldolgozó Unión belüli tevékenységi helyére, függetlenül attól, hogy az adatkezelés az Unió területén történik vagy nem**

A 3. cikk (1) bekezdése szerint a személyes adatoknak az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelők vagy adatfeldolgozók tevékenységeivel összefüggésben végzett kezelése szükségessé teszi az általános adatvédelmi rendelet, valamint az érintett adatkezelőre vagy adatfeldolgozóra vonatkozó kötelezettségek alkalmazását.

Az általános adatvédelmi rendelet szövege rögzíti, hogy a rendeletet kell alkalmazni az Unión belüli tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzett adatkezelésre, *„függetlenül attól, hogy az adatkezelés az Unió területén történik vagy nem”*. Az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó tevékenységi helyen keresztüli uniós jelenléte és az e tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzett adatkezelés teszi szükségessé az általános adatvédelmi rendelet adatkezelési tevékenységekre való alkalmazását. Az adatkezelés helye ezért nem lényeges annak megállapításához, hogy az Unión belüli tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzett adatkezelés az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik-e.

4. példa: Egy francia vállalat közös gépkocsihasználati alkalmazást fejlesztett kizárólag marokkói, algériai és tunéziai ügyfelek részére. A szolgáltatás kizárólag ebben a három országban vehető igénybe, de minden személyesadat-kezelési tevékenységet a franciaországi adatkezelő végez.

A személyes adatokat nem uniós országokban gyűjtik, ez esetben a személyes adatok kezelését viszont az adatkezelő Unión belüli tevékenységi helyén folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzik. Tehát az adatkezelés ugyan Unión kívüli érintettek személyes adataihoz kapcsolódik, a 3. cikk (1) bekezdése szerint mégis az általános adatvédelmi rendelet rendelkezései vonatkoznak a francia vállalat által végzett adatkezelésre.

5. példa: Egy stockholmi székhelyű gyógyszeripari vállalat a klinikai vizsgálati adatai tekintetében az összes személyesadat-kezelési tevékenységét a szingapúri fióktelepére bízta.

Ebben az esetben az adatkezelési tevékenységeket ugyan Szingapúrban folytatják, ezt az adatkezelést viszont a stockholmi gyógyszeripari vállalat – vagyis az Unión belül tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelő – tevékenységeivel összefüggésben végzik. A 3. cikk (1) bekezdése szerint tehát az általános adatvédelmi rendelet rendelkezései alkalmazandók az ilyen adatkezelésre.

Az általános adatvédelmi rendelet területi hatályának megállapítása során a 3. cikk (1) bekezdése szerint lényeges lesz a földrajzi hely az alábbiak tevékenységi helyét illetően:

- maga az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó (tevékenységi helye az Európai Unión belül vagy kívül van-e?);
- Unión kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó üzleti jelenléte (van-e tevékenységi helye az Unión belül?).

Ugyanakkor a 3. cikk (1) bekezdésének alkalmazásában az adatkezelés helyszínét vagy a kérdéses érintettek helyét illetően nem lényeges a földrajzi hely.

A 3. cikk (1) bekezdésének szövege nem korlátozza az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását az Unión belüli egyének személyes adatainak kezelésére. Az Európai Adatvédelmi Testület ezért úgy véli, hogy a személyes adatoknak az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelők vagy adatfeldolgozók tevékenységeivel összefüggésben végzett kezelése az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik, függetlenül annak az érintettnek a helyétől és állampolgárságától, akinek a személyes adatait kezelik. Ezt a megközelítést az általános adatvédelmi rendelet (14) preambulumbekézése is alátámasztja, miszerint „[a] természetes személyeket a személyes adataik kezelésével kapcsolatban e rendelet alapján nyújtott védelem állampolgárságuktól és lakóhelyüktől függetlenül megilleti”.

d) A „tevékenységi hely” kritériumának alkalmazása az adatkezelőre és az adatfeldolgozóra

A 3. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó adatkezelési tevékenységeket illetően az Európai Adatvédelmi Testület úgy ítéli meg, hogy ezek a rendelkezések azokra az adatkezelőkre és adatfeldolgozókra vonatkoznak, amelyek adatkezelési tevékenységeiket az Unión belüli tevékenységi helyükön folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzik. Az Európai Adatvédelmi Testület ugyan elismeri, hogy az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti kapcsolat megállapítására vonatkozó előírások¹⁷ nem változnak attól függően, hogy az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó tevékenységi helye földrajzilag hol található, azonban úgy véli, hogy az általános adatvédelmi rendelet 3. cikk (1) bekezdése szerint alkalmazandóvá válásával keletkező különböző kötelezettségek meghatározásához minden egyes jogalany által végzett adatkezelést külön kell vizsgálni.

Az általános adatvédelmi rendelet eltérő, különálló rendelkezéseket vagy kötelezettségeket ír elő az adatkezelők és az adatfeldolgozók számára, így amennyiben az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó a 3. cikk (1) bekezdése értelmében az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik, a kapcsolódó kötelezettségek külön-külön, egymástól függetlenül terhelik őket. Ezzel összefüggésben az Európai Adatvédelmi Testület különösen úgy ítéli meg, hogy az Unión belüli adatfeldolgozó nem tekintendő az adatkezelő 3. cikk (1) bekezdésének értelmében vett tevékenységi helyének csupán azért, mert az adatkezelő nevében végez adatkezelést.

Az adatkezelő és az adatfeldolgozó közötti kapcsolat megléte nem feltétlenül teszi szükségessé az általános adatvédelmi rendelet mindkét jogalanyra való alkalmazását, amennyiben egyikük nem rendelkezik tevékenységi hellyel az Unióban.

A másik szervezet (ügyfél) nevében és utasítására személyes adatok kezelését végző szervezet az ügyfél (az adatkezelő) adatfeldolgozójaként jár el. Amennyiben az adatfeldolgozó tevékenységi hellyel rendelkezik az Unióban, akkor köteles eleget tenni az általános adatvédelmi rendelet által az adatfeldolgozókra rótt kötelezettségeknek (az általános adatvédelmi rendelet szerinti adatfeldolgozói kötelezettségek). Ha az adatfeldolgozónak utasítást adó adatkezelő is az Unióban van, akkor köteles eleget tenni az általános adatvédelmi rendelet által az adatkezelőkre rótt kötelezettségeknek (az

---

¹⁷ Az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy a 28. cikk szerint az adatfeldolgozó által az adatkezelő nevében végzett adatkezelést az uniós jog vagy tagállami jog alapján létrejött olyan szerződésnek vagy más jogi aktusnak kell szabályoznia, amely köti az adatfeldolgozót az adatkezelővel szemben, és az adatkezelők csak olyan adatfeldolgozókat vehetnek igénybe, akik vagy amelyek elégséges garanciákat nyújtanak az adatkezelés általános adatvédelmi rendelet követelményeinek való megfelelését és az érintettek jogainak védelmét biztosító, megfelelő intézkedések végrehajtására.

általános adatvédelmi rendelet szerinti adatkezelői kötelezettségek). Az adatkezelési tevékenység, amely a 3. cikk (1) bekezdésénél fogva az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik, amennyiben az adatkezelő végzi, nem esik a rendelet hatályán kívül csupán azért, mert az adatkezelő az Unión belül tevékenységi hellyel nem rendelkező adatfeldolgozónak ad utasítást arra, hogy a nevében adatkezelést végezzen.

i) Az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatfeldolgozónak utasítást adó, az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelő általi adatkezelés

Amennyiben az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó adatkezelő úgy dönt, hogy Unión kívüli adatfeldolgozót vesz igénybe egy adott adatkezelési tevékenységhez, az adatkezelőnek szerződéssel vagy egyéb jogi aktussal ugyanúgy gondoskodnia kell arról, hogy az adatfeldolgozó az általános adatvédelmi rendeletnek megfelelően kezelje az adatokat. A 28. cikk (3) bekezdése rögzíti, hogy az adatfeldolgozó által végzett adatkezelést szerződésnek vagy más jogi aktusnak kell szabályoznia. Az adatkezelőnek ezért gondoskodnia kell arról, hogy olyan szerződést kössön az adatfeldolgozóval, amely a 28. cikk (3) bekezdésében foglalt összes követelményre kitér. Ezenkívül valószínűsíthető, hogy a 28. cikk (1) bekezdésében foglalt kötelezettségeinek – kizárólag olyan adatfeldolgozó igénybevételére, aki vagy amely megfelelő garanciákat nyújt az adatkezelés általános adatvédelmi rendelet követelményeinek való megfelelését és az érintettek jogainak védelmét biztosító intézkedések végrehajtására – teljesítése érdekében az adatkezelőnek mérlegelnie kell az általános adatvédelmi rendelet által a hatálya alá tartozó adatfeldolgozóakra rótt kötelezettségek szerződés útján történő előírását. Tehát az adatkezelőnek a 28. cikk (3) bekezdésében foglaltak szerinti, az uniós jog vagy tagállami jog alapján létrejött szerződéssel vagy más jogi aktussal szabályozott módon kellene gondoskodnia arról, hogy az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá nem tartozó adatfeldolgozó teljesítse a kötelezettségeket.

Ezért a 28. cikk szerinti szerződéses megállapodásoknál fogva, közvetett módon az Unión kívüli adatkezelőnek is keletkeznek bizonyos, az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó adatkezelők által előírt kötelezettségei. Ezenkívül előfordulhat, hogy az általános adatvédelmi rendelet V. fejezetében foglalt rendelkezéseket is alkalmazni kell.

6. példa: Egy finn kutatóintézet a számi népről végez kutatást. Az intézet olyan projektet indít, amely kizárólag az Oroszországban élő számikkal foglalkozik. Az intézet e projekthez kanadai székhelyű adatfeldolgozót vesz igénybe.

A finn adatkezelő köteles kizárólag olyan adatfeldolgozókat igénybe venni, akik vagy amelyek megfelelő garanciákat nyújtanak az adatkezelés általános adatvédelmi rendelet követelményeinek való megfelelését és az érintettek jogainak védelmét biztosító, megfelelő intézkedések végrehajtására. A finn adatkezelőnek adatkezelési szerződést kell kötnie a kanadai adatfeldolgozóval, és ez a jogi aktus rögzíti az adatfeldolgozó feladatait.

ii) Az adatfeldolgozó Unión belüli tevékenységi helyén folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzett adatkezelés

Míg az ítélkezési gyakorlatból egyértelműen kiderül, milyen hatást gyakorol az adatkezelő uniós tevékenységi helyén folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzett adatkezelés, addig az adatfeldolgozó uniós tevékenységi helyén folytatott tevékenységekkel összefüggésben végzett adatkezelés hatása kevésbé egyértelmű.

Az Európai Adatvédelmi Testület hangsúlyozza, hogy fontos külön vizsgálni az adatkezelő és az adatfeldolgozó tevékenységi helyét annak megállapításakor, hogy mindegyik fél önmagában véve „tevékenységi hellyel rendelkezik az Unióban”.

Az első kérdés, hogy maga az adatkezelő rendelkezik-e tevékenységi hellyel az Unióban, és ha igen, az e tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben végez-e adatkezelést. Feltételezve, hogy nem tekinthető úgy, hogy az adatkezelő saját, Unión belüli tevékenységi helyén folytatott tevékenységekkel összefüggésben végez adatkezelést, a 3. cikk (1) bekezdése értelmében erre az adatkezelőre nem vonatkoznak az általános adatvédelmi rendelet szerinti adatkezelői kötelezettségek (noha a 3. cikk (2) bekezdése még kötelezheti). Egyéb befolyásoló tényezők hiányában az adatfeldolgozó Unión belüli tevékenységi helye az adatkezelő tekintetében nem minősül tevékenységi helynek.

Ekkor külön kérdésként felmerül, hogy az adatfeldolgozó az Unión belüli tevékenységi helyén folytatott tevékenységekkel összefüggésben végez-e adatkezelést. Amennyiben igen, a 3. cikk (1) bekezdése értelmében az adatfeldolgozót terhelik az általános adatvédelmi rendelet szerinti adatfeldolgozói kötelezettségek. Ebből azonban nem következik, hogy az Unión kívüli adatkezelőre vonatkoznának az általános adatvédelmi rendelet szerinti adatkezelői kötelezettségek. Tehát a (fentiekben leírt) „Unión kívüli” adatkezelőre nem terjed ki az általános adatvédelmi rendelet hatálya pusztán azért, mert Unión belüli adatfeldolgozó igénybevétele mellett dönt.

Azzal, hogy Unión belüli adatfeldolgozónak ad utasítást, az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá nem tartozó adatkezelő nem végez adatkezelést „Unión belüli adatfeldolgozó tevékenységeivel összefüggésben”. Az adatkezelésre az adatkezelő saját tevékenységeivel összefüggésben kerül sor, az adatfeldolgozó mindössze adatkezelési szolgáltatást¹⁸ nyújt, amely nem „kapcsolódik elválaszthatatlanul” az adatkezelő tevékenységéhez. A fentiekben foglaltak szerint az Európai Adatvédelmi Testület úgy ítéli meg, hogy a 3. cikk (2) bekezdése alapján az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá nem tartozó, Unión kívüli adatkezelő nevében adatkezelést végző, az Unión belül tevékenységi hellyel rendelkező adatfeldolgozó esetében nem tekinthető úgy, hogy az adatkezelő adatkezelési tevékenységei az általános adatvédelmi rendelet területi hatálya alá tartoznak pusztán azért, mert az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatfeldolgozó végzi az adatkezelést az adatkezelő nevében. Még ha az adatkezelő nem is rendelkezik tevékenységi hellyel az Unióban, és az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá sem tartozik a 3. cikk (2) bekezdése alapján, az adatfeldolgozóra mint az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező jogalanyra azonban a 3. cikk (1) bekezdése szerint kiterjednek az általános adatvédelmi rendelet vonatkozó rendelkezései.

7. példa: Egy mexikói kiskereskedelmi vállalat Spanyolországban tevékenységi hellyel rendelkező adatfeldolgozóval köt szerződést a mexikói vállalat ügyfeleivel kapcsolatos személyes adatok kezelése céljából. A mexikói vállalat szolgáltatásait kizárólag a mexikói piacon kínálja és erre a piacra összpontosítja, az adatkezelés pedig kizárólag az Unión kívüli érintettekre vonatkozik.

Ebben az esetben a mexikói kiskereskedelmi vállalat nem az Unió területén lévő személyeket céloz meg áruk vagy szolgáltatások nyújtásával, és az Unió területén tartózkodó személy(ek) viselkedését sem kíséri figyelemmel. Az Unión kívüli tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelő által végzett adatkezelés ezért a 3. cikk (2) bekezdése szerint nem tartozik az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek hatálya alá.

¹⁸ Ezzel összefüggésben adatkezelési szolgáltatás kínálása nem minősül az Unión belüli érintettek részére tett szolgáltatási ajánlatnak.

Az általános adatvédelmi rendelet rendelkezései a 3. cikk (1) bekezdésénél fogva nem vonatkoznak az adatkezelőre, mivel nem kezel személyes adatokat Unión belüli tevékenységi helyen folytatott tevékenységekkel összefüggésben. Az adatfeldolgozó Spanyolországban rendelkezik tevékenységi hellyel, ezért az adatkezelés a 3. cikk (1) bekezdésénél fogva az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik. Az adatfeldolgozó a tevékenységeivel összefüggésben végzett adatkezelés tekintetében köteles eleget tenni a rendelet által az adatfeldolgozókra rótt kötelezettségeknek.

Amennyiben az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező adatfeldolgozó a 3. cikk (2) bekezdése alapján az általános adatvédelmi rendelet területi hatálya alá nem tartozó, az adatkezelési tevékenység céljából Unión belüli tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelő számára végez adatkezelést, akkor az adatfeldolgozó az általános adatvédelmi rendelet alábbi, adatfeldolgozókra közvetlenül alkalmazandó rendelkezéseinek hatálya alá tartozik:

- A 28. cikk (2), (3), (4), (5) és (6) bekezdése értelmében az adatfeldolgozókat terhelő kötelezettségek az adatkezelési szerződés kötésére vonatkozóan, az adatkezelőnek az általános adatvédelmi rendelet alapján fennálló saját (adatkezelői) kötelezettségeinek teljesítéséhez nyújtott segítséggel kapcsolatos kötelezettségek kivételével.
- A 29. cikk és a 32. cikk (4) bekezdése szerint az adatfeldolgozó és bármely, az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó irányítása alatt eljáró, a személyes adatokhoz hozzáféréssel rendelkező személy ezeket az adatokat kizárólag az adatkezelő utasításának megfelelően kezelheti, kivéve, ha az ettől való eltérésre őt uniós vagy tagállami jog kötelezi.
- A 30. cikk (2) bekezdése szerint az adatfeldolgozó adott esetben nyilvántartást vezet az adatkezelő nevében végzett adatkezelés minden kategóriájáról.
- A 31. cikk szerint az adatfeldolgozó adott esetben, feladatai végrehajtása során a felügyeleti hatósággal – annak megkeresése alapján – együttműködik.
- A 32. cikk szerint az adatfeldolgozó technikai és szervezési intézkedéseket hajt végre annak érdekében, hogy a kockázat mértékének megfelelő szintű adatbiztonságot garantálja.
- A 33. cikk szerint az adatfeldolgozó az adatvédelmi incidenst, az arról való tudomásszerzését követően indokolatlan késedelem nélkül bejelenti az adatkezelőnek.
- A 37. és 38. cikk szerint az adatfeldolgozó adott esetben adatvédelmi tisztviselőt jelöl ki.
- A személyes adatok harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbítására vonatkozó V. fejezet szerinti rendelkezések.

Ezenkívül, mivel ezt az adatkezelést az adatfeldolgozó Unión belüli tevékenységi helyén folytatott tevékenységekkel összefüggésben végeznék, az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy az adatfeldolgozónak gondoskodnia kell arról, hogy az általa végzett adatkezelés az uniós vagy nemzeti jog alapján fennálló egyéb kötelezettségekre tekintettel jogszerű maradjon. A 28. cikk (3) bekezdése azt is kimondja, hogy *„az adatfeldolgozó haladéktalanul tájékoztatja az adatkezelőt, ha úgy véli, hogy annak valamely utasítása sérti ezt a rendeletet vagy a tagállami vagy uniós adatvédelmi rendelkezéseket.”*

A 29. cikk szerinti munkacsoport korábbi állásfoglalásaival összhangban az Európai Adatvédelmi Testület arra az álláspontra helyezkedik, hogy az Unió területe nem használható „adatparadicsomként” például abban az esetben, ha az adatkezelési tevékenység elfogadhatatlan etikai problémákat vet fel¹⁹, és az Unión belül tevékenységi hellyel rendelkező összes adatfeldolgozónak bizonyos, az uniós adatvédelmi jog alkalmazásán túlmutató jogi kötelezettségeknek, különösen a közrendre vonatkozó uniós és nemzeti szabályoknak minden esetben eleget kell tennie attól függetlenül, hogy az adatkezelő

¹⁹ G29 WP169 – 1/2010. számú vélemény az „adatkezelő” és az „adatfeldolgozó” fogalmáról; elfogadásának időpontja: 2010. február 16., az Európai Adatvédelmi Testület általi felülvizsgálata jelenleg zajlik.

hol található. Ez a megfontolás arra is tekintettel van, hogy az uniós jog végrehajtásával az általános adatvédelmi rendeletből és a kapcsolódó nemzeti jogszabályokból eredő rendelkezések az Európai Unió Alapjogi Chartájának²⁰ hatálya alá tartoznak. Ez azonban nem ró további kötelezettségeket az Unión kívüli adatkezelőkre az általános adatvédelmi rendelet területi hatálya alá nem tartozó adatkezelés tekintetében.

2 A „MEGCÉLZÁS” KRITÉRIUMÁNAK ALKALMAZÁSA – A 3. CIKK (2) BEKEZDÉSE

Az Unión belüli tevékenységi hely hiányából nem feltétlenül következik az, hogy a harmadik országbeli adatkezelő vagy adatfeldolgozó által végzett adatkezelési tevékenységek nem tartoznak az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá, a 3. cikk (2) bekezdése ugyanis meghatározza azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén az általános adatvédelmi rendelet vonatkozik az Unión kívüli adatkezelőre vagy adatfeldolgozóra attól függően, milyen adatkezelési tevékenységeket végez.

Ezzel összefüggésben az Európai Adatvédelmi Testület megerősíti, hogy az Unión belüli tevékenységi hely hiányában az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó nem veheti igénybe az általános adatvédelmi rendelet 56. cikkében foglalt egyablakos ügyintézési mechanizmust. Az általános adatvédelmi rendelet szerinti együttműködési és egységességi mechanizmus valóban csak azokra az adatkezelőkre és adatfeldolgozókra vonatkozik, amelyek egy vagy több tevékenységi hellyel rendelkeznek az Európai Unióban²¹.

Ennek az iránymutatásnak a célja ugyan az általános adatvédelmi rendelet területi hatályának tisztázása, az Európai Adatvédelmi Testület azonban hangsúlyozni kívánja, hogy az adatkezelőknek és az adatfeldolgozóknak más alkalmazandó jogszabálysövegeket, például a tagállamok ágazati jogszabályait és nemzeti jogszabályait is figyelembe kell venniük. Az általános adatvédelmi rendelet több rendelkezése valójában lehetővé teszi, hogy a tagállamok kiegészítő feltételeket vezessenek be, és nemzeti szinten egyedi adatvédelmi keretszabályozást határozzanak meg bizonyos területeken vagy konkrét adatkezelési helyzetekkel kapcsolatosan. Az adatkezelőknek és az adatfeldolgozónak ezért ismernie kell ezeket a kiegészítő feltételeket és keretszabályozásokat, amelyek tagállamonként eltérőek lehetnek. Az egyes tagállamokban alkalmazandó adatvédelmi rendelkezések közötti ilyen eltérések különösen a 8. cikk (miszerint az életkor, amelytől kezdve a gyermekek érvényes hozzájárulást adhatnak az adataiknak az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokkal való kezelése vonatkozásában, 13 és 16 év között változhat), a 9. cikk (a személyes adatok különleges kategóriáinak kezeléséhez kapcsolódóan), a 23. cikk (korlátozások) rendelkezéseivel összefüggésben vagy az általános adatvédelmi rendelet IX. fejezetében foglalt rendelkezéseket (a véleménynyilvánítás szabadságához és a tájékozódáshoz való jog; a hivatalos dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférés; nemzeti azonosító számok; összefüggés a foglalkoztatással; a közérdekű archiválás céljából, tudományos és történelmi kutatási célból vagy statisztikai célból folytatott adatkezelés; egyházak és vallási szervezetek) illetően lényegesek.

Az általános adatvédelmi rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint „[e] rendeletet kell alkalmazni az Unióban tartózkodó érintettek személyes adatainak az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelő vagy adatfeldolgozó által végzett kezelésére, ha az adatkezelési tevékenységek: a) áruknak vagy szolgáltatásoknak az Unióban tartózkodó érintettek számára történő nyújtásához kapcsolódnak,

²⁰ Az Európai Unió Alapjogi Chartája (2012/C 326/02).

²¹ G29 WP244 rev.1, 2016. december 13., az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott, az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó fő felügyeleti hatóságának meghatározásához nyújtott iránymutatás.

függetlenül attól, hogy az érintettnek fizetnie kell-e azokért; vagy b) az érintettek viselkedésének megfigyeléséhez kapcsolódnak, feltéve hogy az Unió területén belül tanúsított viselkedésükről van szó.”

A „megcélzás” kritériumának az Unión belüli érintettekre való alkalmazását a 3. cikk (2) bekezdése szerint azok az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelő vagy adatfeldolgozó által végzett adatkezelési tevékenységek tehetik szükségessé, amelyek két különböző és alternatív jellegű tevékenységhez kapcsolódnak, amennyiben ezek az adatkezelési tevékenységek az Unión belüli érintettekre irányulnak. Azonkívül, hogy kizárólag az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelő vagy adatfeldolgozó által végzett adatkezelésre vonatkozik, a megcélzás kritériuma nagyrészt arra összpontosít, hogy az „adatkezelési tevékenységek” mihez „kapcsolódnak”, amit eseti alapon kell vizsgálni.

Az Európai Adatvédelmi Testület hangsúlyozza, hogy az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó bizonyos adatkezelési tevékenységei tekintetében az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozhat, más adatkezelési tevékenységei tekintetében viszont nem. Az általános adatvédelmi rendelet területi hatályának a 3. cikk (2) bekezdése szerinti megállapításához a kérdéses adatkezelési tevékenységeket kell megvizsgálni.

A megcélzás kritériumának alkalmazására vonatkozó feltételek értékelése során az Európai Adatvédelmi Testület ezért kettős megközelítést javasol: előbb azt kell megállapítani, hogy az adatkezelés az Unióban tartózkodó érintettek személyes adataihoz kapcsolódik-e, majd azt, hogy az adatkezelés áruk vagy szolgáltatások nyújtásához vagy az érintettek Unión belüli viselkedésének megfigyeléséhez kapcsolódik-e.

a) Az Unióban tartózkodó érintettek

A 3. cikk (2) bekezdésének szövege *„az Unióban tartózkodó érintettek személyes adataira”* utal. A megcélzás kritériumának alkalmazása ezért nem korlátozódik annak az érintettnek az állampolgárságára, tartózkodási helyére vagy egyéb jogállására, akinek a személyes adatait kezelik. A (14) preambulumbekzdés megerősíti ezt az értelmezést, és rögzíti, hogy *„[a] természetes személyeket a személyes adataik kezelésével kapcsolatban e rendelet alapján nyújtott védelem állampolgárságuktól és lakóhelyüktől függetlenül megilleti”*.

Az általános adatvédelmi rendelet e rendelkezése az elsődleges uniós jogot tükrözi, amely szintén a személyes adatok széles körű, nem kizárólag az uniós polgárokra korlátozódó védelméről rendelkezik, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. cikke ugyanis kimondja, hogy a személyes adatok védelméhez fűződő jog nem korlátozott, hanem „mindenkit” megillet²².

Az érintett Unió területén belüli helye ugyan meghatározó tényező a megcélzás kritériumának a 3. cikk (2) bekezdése szerinti alkalmazása szempontjából, az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy az Unióban tartózkodó érintett állampolgársága vagy jogállása nem korlátozhatja vagy szűkítheti a rendelet területi hatályát.

Az érintett Unióban tartózkodására vonatkozó követelményt abban az időpontban kell értékelni, amikor az adott kiváltó tevékenység zajlik, vagyis az áruk vagy szolgáltatások nyújtásának vagy a viselkedés megfigyelésének időpontjában, függetlenül az áru- vagy szolgáltatásnyújtás, illetve a megfigyelés időtartamától.

---

²² Az Európai Unió Alapjogi Chartája 8. cikkének (1) bekezdése: „Mindenkinek joga van a rá vonatkozó személyes adatok védelméhez.”

Az Európai Adatvédelmi Testület azonban úgy véli, hogy a szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó adatkezelési tevékenységekkel összefüggésben a rendelkezés olyan tevékenységekre irányul, amelyek szándékosan, nem pedig akaratlanul vagy véletlenül céloznak meg az Unióban tartózkodó egyéneket. Következésképpen abban az esetben, ha az adatkezelés kizárólag az Európai Unión kívüli egyéneknek nyújtott szolgáltatáshoz kapcsolódik, de a szolgáltatást nem vonják vissza, amikor ilyen egyének az Unió területére lépnek, a kapcsolódó adatkezelés nem tartozik az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá. Ebben az esetben az adatkezelés nem az Unióban tartózkodó egyének szándékos megcélzásához kapcsolódik, hanem az Unión kívüli egyének megcélzásához, ami attól függetlenül fennáll, hogy ezek az egyének az Unión kívül maradnak, vagy az Unióba látogatnak.

8. példa: Egy ausztrál vállalat mobil hír- és videotartalom-szolgáltatást kínál a felhasználók preferenciái és érdeklődési köre alapján. A felhasználók napi vagy heti rendszerességgel értesülhetnek az újdonságokról. A szolgáltatást kizárólag Ausztráliában tartózkodó felhasználóknak kínálják, akiknek az előfizetéskor ausztrál telefonszámot kell megadniuk.

A szolgáltatás egyik ausztrál előfizetője Németországba utazik üdülni, és továbbra is használja a szolgáltatást.

Az ausztrál előfizető ugyan az Európai Unióban való tartózkodása alatt veszi igénybe a szolgáltatást, a szolgáltatás azonban nem az Unión belüli egyéneket „célozza meg”, hanem kizárólag az Ausztrálián belülieket, így az ausztrál vállalat által végzett személyesadat-kezelés nem tartozik az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá.

9. példa: Egy, az Egyesült Államokban letelepedett, az Európai Unióban üzleti jelenléttel vagy tevékenységi hellyel nem rendelkező, induló innovatív vállalkozás várostérképezési alkalmazást kínál turistáknak. Az alkalmazás az azt használó ügyfelek (az érintettek) földrajzi helyével kapcsolatos személyes adatokat kezel, miután az ügyfelek a felkeresett városban használatba veszik az alkalmazást, hogy célzott reklámokat jelenítsen meg a felkereshető helyekről, éttermekről, bárokról és szállodákról. Az alkalmazás a New Yorkba, San Franciscóba, Torontóba, Párizsba és Rómába látogató turistáknak áll a rendelkezésére.

Az egyesült államokbeli induló innovatív vállalkozás várostérképezési alkalmazásán keresztül kifejezetten megcélozza az Unión belüli (konkrétan a Párizsban és Rómában tartózkodó) egyéneket azzal, hogy az Unión belüli tartózkodásuk során nyújt nekik szolgáltatásokat. Az Unión belüli érintettek személyes adatainak a szolgáltatásnyújtással összefüggésben történő kezelése a 3. cikk (2) bekezdésének a) pontja szerint az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik. Ezenkívül, mivel az érintettek helymeghatározó adatait annak érdekében kezelik, hogy földrajzi helyük alapján célzott reklámokat jelenítsenek meg nekik, az adatkezelési tevékenységek az érintettek Unión belüli viselkedésének megfigyeléséhez is kapcsolódik. Ez az egyesült államokbeli induló innovatív vállalkozás ezért a 3. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerint is az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik.

Az Európai Adatvédelmi Testület emellett arra is fel kívánja hívni a figyelmet, hogy az Unión belüli egyén személyes adatainak kezelése önmagában nem elegendő ahhoz, hogy szükségessé tegye az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelő vagy adatfeldolgozó adatkezelési tevékenységeire. További tényezőként az Unión belüli

egyének áruk vagy szolgáltatások nyújtásával vagy viselkedésük megfigyelésével való „megcélzásának” is mindig fenn kell állnia.

10. példa: Az Egyesült Államok egyik állampolgára üdülése idején Európában utazik. Európai tartózkodása alatt letölti és használja az egyik egyesült államokbeli vállalat által kínált híralkalmazást. Az alkalmazás kizárólag az egyesült államokbeli piacra készült, ami az alkalmazás felhasználási feltételeiből és az egyetlen fizetési pénznemként felkínált USA-dollárból is egyértelmű. Az egyesült államokbeli turista személyes adatainak az egyesült államokbeli vállalat által az alkalmazáson keresztül végzett gyűjtése nem tartozik az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá.

Ezenkívül megjegyzendő, hogy az uniós polgárok és az Európai Unióban lakóhellyel rendelkező személyek személyes adatainak a harmadik országban végzett kezelése nem teszi szükségessé az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását, amennyiben az adatkezelés nem kapcsolódik kifejezetten az Unión belüli egyéneket célzó ajánlathoz vagy ilyen egyének Unión belüli viselkedésének megfigyeléséhez.

11. példa: Egy tajvani bank ügyfelei között vannak tajvani lakóhellyel rendelkező, de német állampolgárságú személyek. A bank kizárólag Tajvanon működik, tevékenységei nem irányulnak az uniós piacra. A német ügyfelek személyes adatainak a bank általi kezelése nem tartozik az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá.

12. példa: A kanadai bevándorlási hatóság Kanada területére való beutazáskor uniós polgárok személyes adatait kezeli vízumkérelmük elbírálása céljából. Erre az adatkezelésre nem vonatkozik az általános adatvédelmi rendelet.

b) Áruknak vagy szolgáltatásoknak az Unióban tartózkodó érintettek számára történő nyújtása, függetlenül attól, hogy az érintetteknek fizetniük kell-e azokért

A 3. cikk (2) bekezdésének alkalmazását szükségessé tevő első tevékenység az „áruk vagy szolgáltatások nyújtása”. Az uniós jog és ítélkezési gyakorlat részletesen foglalkozott ezzel a fogalommal, amelyet a megcélzás kritériumának alkalmazásakor figyelembe kell venni. A szolgáltatások nyújtása az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások nyújtását is magában foglalja. Az (EU) 2015/1535 irányelv²³ 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja a következőképpen határozza meg ezeket a szolgáltatásokat: „*az információs társadalom bármely szolgáltatása, azaz bármely, általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatás*”.

A 3. cikk (2) bekezdésének a) pontja rögzíti, hogy az áruk vagy szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó megcélzási kritérium attól függetlenül alkalmazandó, hogy az érintettnek fizetnie kell-e azokért. Tehát az, hogy az Unión kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó tevékenysége áru vagy szolgáltatás nyújtásának tekintendő-e, nem függ attól, hogy az áruk vagy szolgáltatások nyújtása fizetés ellenében történik-e²⁴.

²³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/1535 irányelve (2015. szeptember 9.) a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszolgáltatási eljárás megállapításáról.

²⁴ Lásd különösen az EUB C-352/85. sz., Bond van Adverteerders és mások kontra a holland állam ügyben 1988. április 26-án hozott ítéletének 16. pontját és az EUB C-109/92. sz., Wirth ügyben hozott ítélet (EBHT 1993., I-6447. o.) 15. pontját.

13. példa: Egy, az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező, egyesült államokbeli vállalat az átmenetileg Franciaországban, Belgiumban és Hollandiában üzleti úton lévő alkalmazottainak személyes adatait kezeli emberierőforrás-gazdálkodás céljából, különösen az alkalmazottak szállásköltségeinek megtérítése és napidíjuk kifizetése érdekében, amelynek összege az egyes országokban eltérő.

Ebben a helyzetben az adatkezelési tevékenység konkrétan az Unió területén tartózkodó személyeket (vagyis az átmenetileg Franciaországban, Belgiumban és Hollandiában lévő alkalmazottakat) érint, ugyanakkor nem kapcsolódik az ezeknek az egyéneknek történő szolgáltatásnyújtáshoz, hanem annak az adatkezelésnek a részét képezi, amely ahhoz szükséges, hogy a munkáltató az egyének foglalkoztatásához kapcsolódóan teljesíteni tudja szerződéses kötelezettségeit és emberierőforrás-gazdálkodási feladatait. Az adatkezelési tevékenység nem kapcsolódik szolgáltatásnyújtáshoz, ezért a 3. cikk (2) bekezdésének a) pontja szerint nem tartozik az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek hatálya alá.

Szintén döntő tényező a 3. cikk (2) bekezdésének a) pontja szerinti megcélzási kritérium teljesíthetőségének értékelésében, hogy az áruk vagy szolgáltatások nyújtása az Unión belüli személyre irányul-e, más szóval az adatkezelő magatartása, amely meghatározza az adatkezelés eszközeit és céljait, tükrözi-e az adatkezelő azon szándékát, hogy árukat és szolgáltatásokat nyújtson az Unióban tartózkodó érintetteknek. Az általános adatvédelmi rendelet (23) preambulumbekzdése valójában tisztázza, hogy „[a]nnak megállapítása érdekében, hogy az ilyen adatkezelő vagy adatfeldolgozó kínál-e termékeket és szolgáltatásokat Unió területén lévő érintetteknek, meg kell bizonyosodni arról, hogy nyilvánvaló-e, hogy az adatkezelő vagy adatfeldolgozó az Unió egy vagy több tagállamában az érintettek számára szolgáltatásokat tervez nyújtani.”

A preambulumbekzdés továbbá rögzíti, hogy „[n]em tekintendő e szándék nyilvánvaló jelének az a pusztán tény, hogy az adatkezelő, adatfeldolgozó vagy valamely közvetítő honlapja, e-mail címe vagy más elérhetősége hozzáférhető az Unió területén, sem pedig az adatkezelő tevékenységi helye szerinti harmadik országban általánosan használt nyelv használata, ha viszont például az adatkezelő olyan nyelvet vagy pénznemet használ, amely egy vagy több tagállamban is általánosan használatos, és így lehetőséget biztosít termékeknek és szolgáltatásoknak az említett másik nyelven történő megrendelésére, vagy az Unióban tartózkodó fogyasztókra vagy felhasználókra tesz utalást, az egyértelműen jelezheti, hogy az adatkezelő említett érintetteknek az Unió területén termékeket vagy szolgáltatásokat szándékozik kínálni.”

A (23) preambulumbekzdésben felsorolt elemek az EUB-nak a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 44/2001/EK tanácsi rendeleten²⁵ és különösen annak 15. cikke (1) bekezdésének c) pontján alapuló ítélezési gyakorlatát tükrözi, és összhangban vannak azzal. A C-585/08. és C-144/09. sz., *Pammer kontra Reederei Karl Schlüter GmbH & Co és Hotel Alpenhof kontra Heller* egyesített ügyekben a Bíróság arra kapott felkérést, hogy tisztázza, mit jelent, ha a 44/2001/EK rendelet (*Brüsszel I. rendelet*) 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében „egy tevékenység valamire irányul”. Az EUB kimondta, hogy annak megállapításához, hogy a kereskedő tevékenysége tekinthető-e a Brüsszel I. rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében a fogyasztó lakóhelye szerinti tagállamra irányulónak, a kereskedőnek előbb ki kell nyilvánítania azt a szándékát, hogy kereskedelmi kapcsolatot létesít ilyen fogyasztókkal. Ezzel összefüggésben az EUB figyelembe vett olyan bizonyítékokat, amelyek

²⁵ A Tanács 44/2001/EK rendelete (2000. december 22.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról.

alátámasztották, hogy a kereskedő az adott tagállamban lakóhellyel rendelkező fogyasztókkal üzleti kapcsolatot tervezett létesíteni.

Míg az, hogy „egy tevékenység valamire irányul”, eltér „az áruk vagy szolgáltatások nyújtásától”, az Európai Adatvédelmi Testület megítélése szerint ez a C-585/08. és C-144/09. sz., *Pammer kontra Reederei Karl Schlüter GmbH & Co és Hotel Alpenhof kontra Heller egyesített ügyeken*²⁶ alapuló ítélkezési gyakorlat segítséget jelenthet annak vizsgálata során, hogy az árukat vagy szolgáltatásokat az Unióban tartózkodó érintettek nyújtják-e. A konkrét tényállásra figyelemmel ezért egyebek mellett az alábbi tényezők mérlegelhetők, lehetőség szerint egymással együttesen:

- az Európai Uniót, de legalább egy tagállamot név szerint megjelölnek, hivatkozva a kínált árura vagy szolgáltatásra;
- az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó keresőmotor-üzemeltetőnek fizet internetes reklámszolgáltatásért, amelyet azzal a céllal vesz igénybe, hogy az Unión belüli fogyasztók számára megkönnyítse honlapja elérését; illetve az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó valamely uniós országban lévő célközönségre irányuló marketing- és reklámkampányokat indított;
- a kérdéses tevékenység – például bizonyos turisztikai tevékenységek – nemzetközi jellege;
- valamely uniós országból elérhető, külön címek vagy telefonszámok említése;
- az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó tevékenységi helye szerinti harmadik országtól eltérő felső szintű domainnév, például „.de”, vagy semleges felső szintű domainnév, például „.eu”, használata;
- az egy vagy több uniós tagállamból a szolgáltatás nyújtásának helyére való utazásra vonatkozó utasítások ismertetése;
- különböző uniós tagállamokban lakóhellyel rendelkező ügyfelekből álló, nemzetközi ügyfélkör említése, különösen az ilyen ügyfelek által írt beszámolók bemutatása útján;
- a kereskedő országában általánosan használttól eltérő nyelv vagy pénznem, különösen egy vagy több uniós tagállam nyelvének vagy pénznemének használata;
- az adatkezelő áruk szállítását kínálja az uniós tagállamokban.

Amint azt már említettük, a fent felsorolt tényezők önmagukban nem feltétlenül vehetők egyértelmű jelzésnek arra, hogy az adatkezelő árukat vagy szolgáltatásokat szándékozik nyújtani az Unióban tartózkodó érintetteknek, azonban mindegyik ilyen tényezőt figyelembe kell venni a konkrét elemzés során annak megállapítása érdekében, hogy az adatkezelő kereskedelmi tevékenységeihez kapcsolódó tényezők együttesen úgy tekinthetők-e, hogy az áruk vagy szolgáltatások nyújtása az Unióban tartózkodó érintetteknek irányul.

Ugyanakkor fontos emlékeztetni arra, hogy a (23) preambulumbekzdés megerősíti, hogy csupán az adatkezelő, az adatfeldolgozó vagy valamely közvetítő honlapjának Unión belüli elérhetősége, e-mail vagy postai címének, illetve nemzetközi előhívó nélküli telefonszámának a honlapon való említése önmagában véve nem jelent elegendő bizonyítékot annak alátámasztására, hogy az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó árukat vagy szolgáltatásokat szándékozik nyújtani az Unióban tartózkodó érintetteknek. Ezzel összefüggésben az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy amennyiben akaratlanul vagy véletlenül nyújtanának árukat vagy szolgáltatásokat az Unió területén tartózkodó személynek, akkor az ezzel járó személyesadat-kezelés nem tartozna az általános adatvédelmi rendelet területi hatálya alá.

---

²⁶ Ez még inkább lényeges arra tekintettel, hogy a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2008. június 17-i 593/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (Róma I. rendelet) 6. cikke szerint az alkalmazandó jog megválasztása hiányában ezt a tevékenységnek a fogyasztó szokásos lakóhelye szerinti országra irányulásával kapcsolatos kritériumot figyelembe kell venni a fogyasztó szokásos lakóhelye szerinti ország jogának a szerződésre vonatkozó jogként való kijelöléséhez.

14. példa: Egy Törökországban üzemeltetett és kezelt honlap személyre szabott családi fényképalbumok készítésére, szerkesztésére, nyomtatására és szállítására vonatkozó szolgáltatásokat kínál. A honlap angol, francia, holland és német nyelven érhető el, a fizetés euróban teljesíthető. A honlapon olvasható, hogy a fényképalbumok kizárólag postai küldeményként kézbesíthetők Franciaországba, a Benelux-államokba és Németországba.

Ebben az esetben egyértelmű, hogy a személyre szabott családi fényképalbumok készítése, szerkesztése és nyomtatása az uniós jog értelmében szolgáltatásnak minősül. Az, hogy a honlap az Európai Unió négy hivatalos nyelvén elérhető, a fényképalbumok pedig postai úton hat uniós tagállamba kézbesíthetők, alátámasztja azt a szándékot, hogy a török honlap az Unión belüli egyéneknek kínálja szolgáltatásait.

Következésképpen egyértelmű, hogy a török honlap által adatkezelőként végzett adatkezelés a szolgáltatás Unión belüli érintetteknek történő nyújtásához kapcsolódik, ezért a 3. cikk (2) bekezdésének a) pontja szerint vonatkoznak rá az általános adatvédelmi rendeletben rögzített kötelezettségek és rendelkezések.

A 27. cikk értelmében az adatkezelőnek uniós képviselőt kell kijelölnie.

15. példa: Egy monacói székhelyű magánvállalat bérfizetés céljából kezeli alkalmazottai személyes adatait. A vállalat alkalmazottai közül sokan Franciaországban és Olaszországban rendelkeznek lakóhellyel.

Ebben az esetben a vállalat által végzett adatkezelés ugyan franciaországi és olaszországi érintettekhez kapcsolódik, azonban nem áruk vagy szolgáltatások nyújtásával összefüggésben zajlik. A harmadik országbeli vállalat által folytatott emberierőforrás-gazdálkodás, ezen belül a bérfizetés a 3. cikk (2) bekezdésének a) pontja értelmében nem tekinthető szolgáltatás nyújtásának. A szóban forgó adatkezelés nem kapcsolódik áruk vagy szolgáltatások Unión belüli érintetteknek történő nyújtásához (sem viselkedés megfigyeléséhez), következésképpen a 3. cikk szerint nem tartozik az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseinek hatálya alá.

Ez az értékelés nem érinti az adott harmadik ország alkalmazandó jogát.

16. példa: Egy Zürichben működő svájci egyetem felvételi eljárást indít mesterképzésre, ebből a célból online felületet tesz elérhetővé, ahol a felvételizők feltölthetik önéletrajzukat és kísérőlevelüket, valamint megadhatják elérhetőségeiket. A felvételi eljárás nyitott minden olyan hallgató előtt, aki megfelelő szintű német és angolnyelv-tudással, valamint alapidplomával rendelkezik. Az egyetem nem kifejezetten hirdeti a képzést az Unióban működő egyetemek hallgatói körében, és fizetést kizárólag svájci frankban fogad el.

Mivel a mesterképzési jelentkezési és felvételi eljárás során nem tesznek különbséget az Unión belüli hallgatók között, és a hallgatókra vonatkozó előírások sincsenek, így nem állapítható meg, hogy a svájci egyetem meghatározott uniós tagállamokból származó hallgatókat szándékozik megcélózni. A megfelelő szintű német- és angolnyelv-tudás általános követelmény, amely az összes felvételizőre vonatkozik, akár svájci lakos, akár uniós polgár, akár harmadik országból származó hallgató. Ezért a kifejezetten az uniós tagállamokbeli hallgatók megcélzására utaló egyéb tényezők nélkül nem állapítható meg, hogy a kérdéses adatkezelés oktatási szolgáltatás Unión belüli érintetteknek történő nyújtásához kapcsolódik, erre az adatkezelésre tehát nem vonatkoznak az általános adatvédelmi rendelet rendelkezései.

A svájci egyetem emellett nyári kurzusokat is kínál a nemzetközi kapcsolatok témakörében, ezt kurzuskínálatot kifejezetten német és osztrák egyetemeknek reklámozza, hogy minél több hallgató vegyen részt a kurzusokon. Ebben az esetben egyértelmű szándék mutatkozik a svájci egyetem részéről, hogy szolgáltatást nyújtson az Unióban tartózkodó érintetteknek, így az általános adatvédelmi rendelet alkalmazandó a kapcsolódó adatkezelési tevékenységekre.

c) Az érintettek viselkedésének megfigyelése

A 3. cikk (2) bekezdésének alkalmazását szükségessé tevő másik tevékenységtípus az érintettek viselkedésének megfigyelése, feltéve, hogy az Unió területén belül tanúsított viselkedésükről van szó.

A (24) preambulumbekzdés tisztázza, hogy *„[a]z Unióban tartózkodó érintettek személyes adatainak az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelő vagy adatfeldolgozó általi kezelése abban az esetben is e rendelet hatálya alá tartozik, amennyiben az érintettek Unión belüli magatartásának a megfigyeléséhez kapcsolódnak.”*

Ahhoz, hogy a 3. cikk (2) bekezdésének b) pontja szükségessé tegye az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását, a megfigyelt viselkedésnek mindenekelőtt az Unióban tartózkodó érintetthez kell kapcsolódnia, kumulatív kritériumként pedig a megfigyelt viselkedést az Unió területén belül kell tanúsítani.

A viselkedés megfigyelésének tekinthető adatkezelési tevékenység jellegét tovább pontosítja a (24) preambulumbekzdés, amely kimondja, hogy *„[a]nnak meghatározása, hogy az adatkezelés az érintettek magatartásának megfigyelésének minősül-e, meg kell vizsgálni, hogy a természetes személyeket nyomon követik-e az interneten, illetve ezt követően a természetes személy profiljának megalkotását is magában foglaló adatkezelési technikákat alkalmaznak-e, annak érdekében, hogy elsősorban a természetes személyre vonatkozó döntéseket hozzanak, valamint, hogy elemezzék vagy előre jelezzék a természetes személy személyes preferenciáit, magatartását vagy beállítottságát.”* A (24) preambulumbekzdés ugyan kizárólag a természetes személyek interneten keresztüli nyomon követése révén kapcsolódik a viselkedés megfigyeléséhez, az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy a más jellegű hálózatokon vagy technológiákkal – például viselhető és egyéb intelligens eszközökkel – folytatott, személyes adatok kezelésével járó nyomon követést is figyelembe kell venni annak megállapításához, hogy egy adott adatkezelési tevékenység viselkedés megfigyelésének minősül-e.

A 3. cikk (2) bekezdésének a) pontjában foglalt rendelkezéssel szemben sem a 3. cikk (2) bekezdésének b) pontja, sem a (24) preambulumbekzdés nem vezeti be az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó részéről szükséges mértékű „megcélzási szándékot” annak megállapításához, hogy a megfigyelési tevékenység szükségessé tenné-e az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását az adatkezelési tevékenységekre. A „megfigyelés” szó használata azonban arra utal, hogy az adatkezelő konkrét céllal gyűjti, majd használja fel újra a vonatkozó adatokat az egyén Unión belül tanúsított viselkedéséről. Az Európai Adatvédelmi Testület nem gondolja, hogy az Unión belül tartózkodó egyének személyes adatainak online gyűjtése vagy elemzése automatikusan „megfigyelésnek” minősülne. Meg kell vizsgálni az adatkezelő által végzett adatkezelés célját, és különösen az adatok felhasználásával a későbbiekben alkalmazott viselkedéselemzési vagy profilalkotási technikákat. Az Európai Adatvédelmi Testület figyelembe veszi a (24) preambulumbekzdés szövegét, amely alapján a természetes személyek interneten keresztüli nyomon követése, ezen belül a profilalkotási technikák esetleges későbbi alkalmazása döntő szempont annak megállapításában, hogy az adatkezelés az érintett viselkedésének megfigyelésével jár-e.

Ezért az Unióban tartózkodó érintettek viselkedésének az adatkezelő vagy adatfeldolgozó általi megfigyelése esetén a 3. cikk (2) bekezdése b) pontjának alkalmazása különféle megfigyelési tevékenységekre kiterjedhet, ideértve különösen az alábbi tevékenységeket:

- viselkedésalapú hirdetés;
- földrajzi helymeghatározási tevékenységek, különösen marketingcélokra;
- online nyomon követés sütik vagy más nyomkövető technikák, például ujjnyomatvételek útján;
- személyre szabott étrend- és egészséganalitikai szolgáltatások az interneten;
- zártláncú televíziós rendszer;
- piacfelmérésnek és egyéb viselkedésvizsgálatok egyéni profilok alapján;
- egyének egészségi állapotának megfigyelése és rendszeres jelentése.

17. példa: Egy, az Egyesült Államokban letelepedett kiskereskedelmi tanácsadó cég franciaországi bevásárlóközpontnak nyújt tanácsadást a kiskereskedelmi tér elrendezéséről a vásárlók bevásárlóközponton belüli mozgásának wifi-nyomkövetéssel történő elemzése alapján.

A vásárlók bevásárlóközponton belüli mozgásának wifi-nyomkövetéssel történő elemzése az egyének által tanúsított viselkedés megfigyelésének minősül. Ebben az esetben az érintettek az Unión belül tanúsítanak viselkedést, mivel a bevásárlóközpont Franciaországban van. A tanácsadó cég mint adatkezelő ezért a 3. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerint az említett adatok kezelése tekintetében az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik.

A 27. cikk értelmében az adatkezelőnek uniós képviselőt kell kijelölnie.

18. példa: Egy, az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező, Kanadában letelepedett alkalmazásfejlesztő Unión belüli érintettek viselkedését figyeli meg, ezért a 3. cikk (2) bekezdésének b) pontja szerint az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik. A fejlesztő alkalmazásoptimalizálás és -karbantartás céljából az Egyesült Államokban letelepedett adatfeldolgozót vesz igénybe.

Az adatkezeléssel kapcsolatosan a kanadai adatkezelő köteles kizárólag megfelelő adatfeldolgozókat igénybe venni, és gondoskodni arról, hogy az egyesült államokbeli adatfeldolgozóval fennálló jogviszonyára irányadó szerződés vagy jogi aktus a 28. cikk szerinti tükrözze az általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségeit.

d) Az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatfeldolgozó

A 3. cikk (2) bekezdésének alkalmazását szükségessé tevő megcélzási tevékenységhez „kapcsolódó” adatkezelési tevékenységek az általános adatvédelmi rendelet területi hatálya alá tartoznak. Az Európai Adatvédelmi Testület úgy ítéli meg, hogy kapcsolatnak kell lennie az adatkezelési tevékenység és az áru vagy szolgáltatás nyújtása között, de az adatkezelő és az adatfeldolgozó által végzett adatkezelés egyaránt lényeges és figyelembe veendő.

Az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatfeldolgozó esetében annak megállapításához, hogy az általa végzett adatkezelés a 3. cikk (2) bekezdése alapján az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozhat-e, meg kell vizsgálni, hogy az adatfeldolgozó adatkezelési tevékenységei „kapcsolódnak”-e az adatkezelő megcélzási tevékenységeihez.

Az Európai Adatvédelmi Testület megítélése szerint abban az esetben, ha az adatkezelő adatkezelési tevékenységei áruk vagy szolgáltatások nyújtásához vagy egyének Unión belül tanúsított viselkedésének megfigyeléséhez kapcsolódnak („megcélzás”), akkor az adott adatkezelési tevékenység

adatkezelő nevében történő végrehajtására utasított adatfeldolgozó a 3. cikk (2) bekezdésénél fogva az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik az adott adatkezelés tekintetében.

Az adatkezelési tevékenység „megcélzási” jellege kapcsolódik a céljaihoz és az eszközeihez, az Unióban tartózkodó egyének megcélzására vonatkozó döntést ugyanis csak adatkezelőként eljáró jogalany hozhat. Ez az értelmezés nem zárja ki annak lehetőségét, hogy az adatfeldolgozó aktívan részt vegyen a megcélzási kritériumok teljesítéséhez kapcsolódó adatkezelési tevékenységekben (vagyis az adatfeldolgozó árukat vagy szolgáltatásokat nyújt, vagy megfigyelési tevékenységeket végez az adatkezelő nevében és utasítására).

Az Európai Adatvédelmi Testület ezért úgy véli, hogy az adatfeldolgozó által folytatott adatkezelési tevékenységek és az adatkezelő által végzett megcélzási tevékenység közötti kapcsolatra kell összpontosítani.

19. példa: Egy brazil vállalat élelemiszer-összetevőket és helyi recepteket értékesít az interneten, kínálatát pedig az Unióban tartózkodó személyek számára is hozzáférhetővé teszi azzal, hogy reklámozza ezeket a termékeit, és Franciaországba, Spanyolországba és Portugáliába kínál szállítást. Ezzel összefüggésben a vállalat utasítást ad egy szintén Brazíliában letelepedett adatfeldolgozónak, hogy dolgozzon ki különleges ajánlatokat a franciaországi, spanyolországi és portugáliai vásárlóknak az előző rendelkezéseik alapján, és végezze el az ehhez kapcsolódó adatkezelést.

Az adatkezelő utasítására az adatfeldolgozó által végzett adatkezelési tevékenységek az áruknak az Unióban tartózkodó érintettek számára történő kínálásához kapcsolódnak. Ezenkívül az adatfeldolgozó ezeknek az egyedi ajánlatoknak a kidolgozása révén közvetlenül megfigyeli az Unióban tartózkodó érintetteket. Az adatfeldolgozó által végzett adatkezelés ezért a 3. cikk (2) bekezdése szerint az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik.

20. példa: Egy egyesült államokbeli vállalat olyan egészség- és életmód-alkalmazást fejlesztett ki, amellyel a felhasználók nyilvántartást vezethetnek az egyesült államokbeli vállalatnál a személyes mutatóikról (alvásidő, testtömeg, vérnyomás, pulzus stb.). Az alkalmazás ezen adatok alapján napi tanácsot ad táplálkozási és sportolási ajánlásokkal. Az adatkezelést az egyesült államokbeli adatkezelő végzi. Az Unióban tartózkodó egyének elérik és használják az alkalmazást. Az egyesült államokbeli vállalat adattárolás céljából az Egyesült Államokban letelepedett adatfeldolgozót (felhőszolgáltatót) vesz igénybe.

Amennyiben az egyesült államokbeli vállalat megfigyeli az Unióban tartózkodó egyének viselkedését az egészség- és életmód-alkalmazás üzemeltetése során, akkor az Unióban tartózkodó egyéneket „céloz meg”, az Unióban tartózkodó egyének személyes adatainak általa végzett kezelése pedig a 3. cikk (2) bekezdése szerint az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik.

Az adatkezelés egyesült államokbeli vállalat utasítására és nevében történő elvégzése során a felhőszolgáltató mint adatfeldolgozó az Unióban tartózkodó egyének adatkezelő általi megcélzásához „kapcsolódó” adatkezelési tevékenységet végez. Ez az adatfeldolgozó által az adatkezelő nevében végzett adatkezelési tevékenység a 3. cikk (2) bekezdése szerint az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik.

21. példa: Egy török vállalat kulturális jellegű utazási csomagokat kínál az Közel-Keleten, angol, francia és spanyol nyelven beszélő idegenvezetőkkel. Az utazási csomagokat főként az említett három nyelven elérhető honlapon keresztül reklámozza és kínálja, ahol online foglalásra, valamint euróban és font sterlingben történő fizetésre is lehetőség van. A vállalat marketing- és kereskedelmi kutatási célokból utasítást ad az adatfeldolgozónak, egy Tunéziában letelepedett call centernek, hogy keresse meg a

vállalat korábbi ügyfeleit Írorszáiban, Franciaországban, Belgiumban és Spanyolországban, hogy visszajelzést kérjen tőlük korábbi utazásaikról, és tájékoztassa őket az új ajánlatokról és úti célokról. Az adatkezelő „megcélazza” az Unióban tartózkodó egyéneket azzal, hogy szolgáltatásait kínálja nekik, így az általa végzett adatkezelés a 3. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozik.

Az adatkezelő szolgáltatásait az Unióban tartózkodó egyének körében népszerűsítő tunéziai adatfeldolgozó adatkezelési tevékenységei szintén a szolgáltatások adatkezelő általi kínálásához kapcsolódnak, ezért a 3. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartoznak. Ezenkívül ebben a konkrét esetben a tunéziai adatfeldolgozó aktívan részt vesz a megcélzási kritériumok teljesítéséhez kapcsolódó adatkezelési tevékenységekben azzal, hogy a török adatkezelő nevében és utasítására szolgáltatásokat kínál.

e) Kölcsönhatás az általános adatvédelmi rendelet más rendelkezéseivel és egyéb jogszabályokkal

Az Európai Adatvédelmi Testület továbbá alaposabban megvizsgálja az általános adatvédelmi rendelet területi hatályának 3. cikk szerinti alkalmazása és az V. fejezetben foglalt, nemzetközi adattovábbításra vonatkozó rendelkezések közötti kölcsönhatást. Szükség esetén további iránymutatást adhat ki e témakörben.

Az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelőknek és adatfeldolgozóknak a saját harmadik országuk nemzeti jogszabályait kell betartaniuk a személyes adatok kezelésével kapcsolatosan. Ha azonban az ilyen adatkezelés a 3. cikk (2) bekezdése szerint az Unióban tartózkodó egyének megcélzásához kapcsolódik, akkor az adatkezelő nemcsak a saját országa nemzeti jogának hatálya alá tartozik, hanem az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseit is be kell tartania. Ez a helyzet állna fenn függetlenül attól, hogy az adatkezelő a harmadik országban előírt jogi kötelezettségnek megfelelően vagy egyszerűen a saját döntése alapján végzi az adatkezelést.

3 ADATKEZELÉS OLYAN HELYEN, AHOL A NEMZETKÖZI KÖZJOG ÉRTELMEBEN VALAMELY TAGÁLLAM JOGA ALKALMAZANDÓ

A 3. cikk (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[e] rendeletet kell alkalmazni a személyes adatoknak a nem az Unióban, hanem olyan helyen tevékenységi hellyel rendelkező adatkezelő által végzett kezelésére, ahol a nemzetközi közjog értelmében valamely tagállam joga alkalmazandó”. Ezt a rendelkezést kiegészíti a (25) preambulumbekkezdés, amely kimondja, hogy „[h]a a nemzetközi közjog értelmében valamely tagállam jogát kell alkalmazni, e rendeletet kell alkalmazni az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelőkre is, így például a tagállamok diplomáciai vagy konzuli képviselőire.”

Az Európai Adatvédelmi Testület ezért úgy ítéli meg, hogy az általános adatvédelmi rendelet alkalmazandó az uniós tagállamok Unión kívüli nagykövetségei és konzulátusai által végzett személyesadat-kezelésre, mivel ez az adatkezelés a 3. cikk (3) bekezdésénél fogva az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik. Egy tagállami diplomáciai vagy konzuli képviselőre mint adatkezelőre vagy adatfeldolgozóra tehát az általános adatvédelmi rendelet összes vonatkozó rendelkezése kiterjed, így többek között az érintett jogait, az adatkezelő és az adatfeldolgozó általános kötelezettségeit, valamint a személyes adatoknak harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő továbbítását szabályozó rendelkezések is.

22. példa: A jamaicai Kingstonban működő holland konzulátus online pályázati eljárást indít helyi alkalmazottak felvétele céljából, hogy támogassa az adminisztratív feladatainak ellátását.

A jamaicai Kingstonban működő holland konzulátus az Unióban nem rendelkezik tevékenységi hellyel, viszont az egyik uniós tagállam konzuli képvisellete, ahol a nemzetközi közjog értelmében tagállami jog alkalmazandó, ami a 3. cikk (3) bekezdése szerint szükségessé teszi az általános adatvédelmi rendelet alkalmazását az általa végzett személyesadat-kezelésre.

23. példa: Egy nemzetközi vizeken közlekedő német üdülőhajó a fedélzeten tartózkodó vendégek adatait kezeli azzal a céllal, hogy utazás közben személyre szabott szórakozási lehetőségeket ajánljon. A hajó ugyan az Unión kívül, nemzetközi vizeken tartózkodik, viszont Németországban lajstromba vett üdülőhajó, tehát a 3. cikk (3) bekezdése szerint a nemzetközi közjog értelmében az általános adatvédelmi rendelet alkalmazandó az általa végzett személyesadat-kezelésre.

Ugyan nem kapcsolódik a 3. cikk (3) bekezdésének alkalmazásához, de az a másik helyzet is előfordulhat, hogy a nemzetközi jog értelmében bizonyos, az Unióban tevékenységi hellyel rendelkező jogalanyok, szervek vagy szervezetek kiváltságokat és mentességeket élveznek például a diplomáciai kapcsolatokról szóló, 1961. évi bécsi egyezmény²⁷, a konzuli kapcsolatokról szóló, 1963. évi bécsi egyezmény vagy a nemzetközi szervezetek és az őket fogadó, Unión belüli országok között létrejött székhely-megállapodások alapján. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület emlékeztet arra, hogy az általános adatvédelmi rendelet alkalmazása nem érinti a nemzetközi jogi rendelkezéseket, így például azokat, amelyek az Unión kívüli diplomáciai és konzuli képviselletek, valamint a nemzetközi szervezetek kiváltságait és mentességeit szabályozzák. Ugyanakkor arról sem szabad megfeledkezni, hogy az adott adatkezelési tevékenység tekintetében az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó és az említett jogalanyokkal, szervekkel és szervezetekkel személyes adatokat cserélő összes adatkezelőnek és adatfeldolgozónak be kell tartania az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseit, ezen belül adott esetben a harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő adattovábbításra vonatkozó szabályait.

4 AZ UNIÓBAN TEVÉKENYSÉGI HELLYEL NEM RENDELKEZŐ ADATKEZELŐK VAGY ADATFELDOLGOZÓK KÉPVISELŐJE

A 3. cikk (2) bekezdése szerint az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó adatkezelők vagy adatfeldolgozók kötelesek uniós képviselőt kijelölni. Ha tehát az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező, de az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó adatkezelő vagy adatfeldolgozó nem jelöl ki uniós képviselőt, azzal megsérti a rendeletet.

Ez a rendelkezés nem teljesen új, mivel a 95/46/EK irányelv már előírt hasonló kötelezettséget. Az irányelvben ez a rendelkezés a Közösség területén le nem telepedett adatkezelőket érintette, akik vagy amelyek a személyes adatok feldolgozása céljából gépi vagy más olyan eszközt alkalmaztak, amely valamely tagállam területén található. Az általános adatvédelmi rendelet uniós képviselő kijelölésére vonatkozó kötelezettséget ró a 3. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozó összes adatkezelőre vagy adatfeldolgozóra, kivéve, ha az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó eleget tesz a 27. cikk (2) bekezdése szerinti mentességi követelményeknek. E rendelkezés alkalmazásának megkönnyítése érdekében az Európai Adatvédelmi Testület megítélése szerint további iránymutatásra van szükség a 27. cikk szerinti

²⁷ http://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/9_1_1961.pdf

uniós képviselő kijelölésére vonatkozó eljárásról, tevékenységi helyével kapcsolatos kötelezettségekről és a feladatairól.

Érdemes megjegyezni, hogy az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező, az általános adatvédelmi rendelet 27. cikke szerint írásban uniós képviselőt kijelölő adatkezelő vagy adatfeldolgozó nem tartozik a 3. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, tehát a képviselő Unión belüli jelenléte a 3. cikk (1) bekezdése szerint nem minősül az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó „tevékenységi helyének”.

a) Képviselő kijelölése

A (80) preambulumbekkezdés tisztázza, hogy „[a]z adatkezelő vagy az adatfeldolgozó írásbeli megbízás útján kifejezetten kijelöli a képviselőt arra, hogy nevében az e rendelet értelmében fennálló kötelezettségei tekintetében eljárjon. A képviselő kijelölése nem érinti az adatkezelőre, illetve adatfeldolgozóra e rendelet értelmében háruló hatásköröket és felelősséget. A képviselő feladatait az adatkezelőtől vagy az adatfeldolgozótól kapott – és ideértve az illetékes felügyeleti hatóságokkal az e rendeletnek való megfelelés biztosítása érdekében tett bármely lépés tekintetében való együttműködést is előíró – megbízással összhangban látja el.”

Tehát a (80) preambulumbekkezdésben említett írásbeli megbízás az uniós képviselő és az Unión kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó közötti kapcsolatot és kötelezettségeket szabályozza, ugyanakkor nem érinti az adatkezelőre vagy az adatfeldolgozóra háruló hatásköröket és felelősséget. Az uniós képviselő az Unióban tevékenységi hellyel, illetve lakóhellyel rendelkező természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely képviselni tudja az Unión kívüli adatkezelőt vagy adatfeldolgozót az általános adatvédelmi rendelet értelmében rá háruló kötelezettségek vonatkozásában.

A gyakorlatban az uniós képviselő egyénnel vagy szervezettel kötött szolgáltatási szerződés alapján láthatja el feladatát, ezért a legkülönbözőbb üzleti és nem üzleti célú jogalanyok, egyebek mellett például ügyvédi irodák, tanácsadó cégek és magánvállalkozások tölthetik be ezt a szerepkört, feltéve hogy rendelkeznek tevékenységi hellyel az Unióban. Egy képviselő több, Unión kívüli adatkezelő és adatfeldolgozó nevében is eljárhat.

Amikor a képviselő szerepkörét gazdasági társaság vagy más jellegű szervezet tölti be, ajánlott egyetlen személyt kijelölni fő kapcsolattartóként és az egyes képviselt adatkezelők vagy adatfeldolgozók „felelőseként”. Általában véve hasznos lehet ezeket a kérdéseket szabályozni a szolgáltatási szerződésben.

Az Európai Adatvédelmi Testület az általános adatvédelmi rendelettel összhangban megerősíti, hogy amennyiben az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó az általános adatvédelmi rendelet 3. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozik (és az általános adatvédelmi rendelet 27. cikkének (2) bekezdésében foglalt kivételek közül egyik sem vonatkozik rá), akkor nem szükséges a 3. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozó mindegyik adatkezelési tevékenység vonatkozásában külön képviselőt kijelölnie. Az Európai Adatvédelmi Testület álláspontja szerint az uniós képviselő szerepköre nem egyeztethető össze a külső adatvédelmi tisztviselő szerepkörével, amelynek Unión belüli tevékenységi hellyel kellene rendelkeznie. A 38. cikk (3) bekezdése néhány alapvető garanciát határoz meg annak előmozdítása érdekében, hogy az adatvédelmi tisztviselők a szervezetükön belül kellő önállósággal végezhesék feladataikat. Az adatkezelőknek és az adatfeldolgozóknak különösen arról kell gondoskodniuk, hogy *„az adatvédelmi tisztviselő a feladatai ellátásával kapcsolatban utasításokat senkitől ne fogadjon el”*. A (97) preambulumbekkezdés ezt kiegészíti azzal, hogy *„[a]z adatvédelmi tisztviselők – függetlenül attól, hogy az adatkezelő alkalmazásában állnak-e – módjában kell, hogy álljon kötelezettségeik és feladataik*

*független ellátása*²⁸. Az adatvédelmi tisztviselő kellő önállóságára és függetlenségére vonatkozó követelmény nem tűnik összeegyeztethetőnek az uniós képviselő szerepkörével. A képviselő valójában az adatkezelő vagy adatfeldolgozó által adott megbízás hatálya alá tartozik, és az ő nevében, tehát a közvetlen utasítása szerint jár el²⁹. A képviselőnek az általa képviselt adatkezelő vagy adatfeldolgozó ad megbízást, ezért feladatainak ellátása során az ő nevében jár el, így ez a szerepkör nem egyeztethető össze az adatvédelmi tisztviselői kötelezettségek és feladatok független módon történő ellátásával.

Ezenkívül az Európai Adatvédelmi Testület a saját értelmezését kiegészítve emlékeztet a 29. cikk szerinti munkacsoport álláspontjára, amely hangsúlyozza, hogy *„összeférhetetlenség merülhet fel például, ha a külső adatvédelmi tisztviselőt az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó bíróság előtti képviselétére kéri fel adatvédelmi kérdéseket érintő ügyekben”*³⁰.

Ehhez hasonlóan, jogérvényesítési eljárás esetén a kötelezettségek és érdekek közötti esetleges ellentétre tekintettel az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy az adatkezelő uniós képviselőjének szerepköre nem egyeztethető össze az ugyanazon adatkezelő adatfeldolgozójának szerepkörével, különösen a saját feladatköreik teljesítését és az előírások betartását illetően nem.

Az általános adatvédelmi rendelet ugyan sem az adatkezelőre, sem magára a képviselőre nem ró kötelezettséget ez utóbbi kijelölésének a felügyeleti hatóság részére történő bejelentésére vonatkozóan, az Európai Adatvédelmi Testület azonban emlékeztet arra, hogy a 13. cikk (1) bekezdésének a) pontja és a 14. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint az adatkezelőknek a tájékoztatási kötelezettségeik részeként az uniós képviselőjük kilétéről információkat kell szolgáltatniuk az érintetteknek. Ezek az információk szerepelhetnek például [az adatvédelmi tájékoztatóban és] az érintetteknek az adatgyűjtés időpontjában nyújtott előzetes tájékoztatásban. Ha az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező, de a 3. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozó adatkezelő nem tájékoztatja az Unióban tartózkodó érintetteket a képviselője kilétéről, azzal megsérti az általános adatvédelmi rendelet szerint fennálló átláthatósági kötelezettségeit. Ennek a tájékoztatásnak továbbá a felügyeleti hatóságok számára könnyen hozzáférhetőnek kell lennie, hogy könnyebben fel lehessen venni a kapcsolatot, ha együttműködésre van szükség.

24. példa: A 12. példában említett, Törökországban üzemeltetett és kezelt honlap személyre szabott családi fényképalbumok készítésére, szerkesztésére, nyomtatására és szállítására vonatkozó szolgáltatásokat kínál. A honlap angol, francia, holland és német nyelven érhető el, a fizetés euróban és font sterlingben teljesíthető. A honlapon olvasható, hogy a fényképalbumok kizárólag postai küldeményként kézbesíthetők Franciaországba, a Benelux-államokba és Németországba. Ez a honlap a 3. cikk (2) bekezdésének a) pontja szerint az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozik, ezért az adatkezelőnek uniós képviselőt kell kijelölnie.

A képviselőnek tevékenységi hellyel kell rendelkeznie az egyik olyan tagállamban, ahol a kínált szolgáltatások igénybe vehetők, ebben az esetben Franciaországban, Belgiumban, Hollandiában, Luxemburgban vagy Németországban. Az adatkezelő és uniós képviselője nevének és elérhetőségeinek szerepelnie kell abban az online tájékoztatásban, amelyet az érintettek akkor kapnak, amikor

²⁸ A 29. cikk szerinti munkacsoport Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott iránymutatása az adatvédelmi tisztviselőkkel kapcsolatban (WP 243 rev.01).

²⁹ Az uniós képviselőként is eljáró külső adatvédelmi tisztviselő nem kerülhet például olyan helyzetbe, amikor képviselőként arra kap utasítást, hogy valamely érintettet olyan, az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó által hozott döntésről vagy intézkedésről tájékoztassa, amelyet adatvédelmi tisztviselőként összeegyeztethetetlennek talált az általános adatvédelmi rendelet rendelkezéseivel, és amelynek meghozatalát nem javasolta.

³⁰ A 29. cikk szerinti munkacsoport Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott iránymutatása az adatvédelmi tisztviselőkkel kapcsolatban (WP 243 rev.01).

fényképalbum létrehozásával használatba veszik a szolgáltatást. A honlap általános adatvédelmi tájékoztatójában is meg kell jelennie.

b) A kijelölési kötelezettség alóli mentességek³¹

A 3. cikk (2) bekezdésének alkalmazása ugyan uniós képviselő kinevezésére vonatkozó kötelezettséget keletkeztet az Unión kívüli adatkezelők, illetve adatfeldolgozók számára, a 27. cikk (2) bekezdése azonban az uniós képviselő kötelező kijelölésétől való eltérésre biztosít lehetőséget az alábbi két eltérő esetben:

- J) az adatkezelés alkalmi jellegű, „nem terjed ki sem a személyes adatoknak a 9. cikk (1) bekezdésében említett különleges kategóriáira, sem a 10. cikkben említett, büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és bűncselekményekre vonatkozó személyes adatok nagy számban történő kezelésére”, és az adatkezelés „– figyelembe véve az adatkezelés jellegét, körülményeit, hatókörét és céljait – valószínűsíthetően nem jelent kockázatot a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve”.

A 29. cikk szerinti munkacsoport korábbi állásfoglalásaival összhangban az Európai Adatvédelmi Testület úgy ítéli meg, hogy az adatkezelési tevékenység csak akkor tekinthető „alkalmi jellegűnek”, ha nem végzik rendszeresen, és az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó szokásos üzletmenetén vagy tevékenységén kívül zajlik³².

Ezenkívül az általános adatvédelmi rendelet ugyan nem határozza meg, mi minősül a személyes adatok nagy számban történő kezelésének, a 29. cikk szerinti munkacsoport viszont korábban azt ajánlotta az adatvédelmi tisztviselőkkel kapcsolatos iránymutatásában (WP243), hogy különösen a következő tényezőket érdemes figyelembe venni annak megállapításakor, hogy az adatkezelést nagyszámú adaton végzik-e: az érintettek száma konkrét számadatként vagy a releváns sokaság hányadában; az adatok mennyisége, illetve a kezelt adatelemek különböző fajtái; az adatkezelési tevékenység időtartama vagy tartós jellege; az adatkezelési tevékenység földrajzi kiterjedése³³.

Végezetül az Európai Adatvédelmi Testület kiemeli, hogy a 27. cikk szerinti kijelölési kötelezettség alóli kivételben utalás szerepel arra, hogy az adatkezelés „valószínűsíthetően nem jelent kockázatot a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve”³⁴, tehát a kivétel nem korlátozódik olyan adatkezelésre, amely valószínűleg nem jár jelentős kockázattal az érintettek jogaira és szabadságaira nézve. A (75) preambulumbekkezdéssel összhangban az érintettek jogait és szabadságait fenyegető kockázat értékelésekor a kockázat valószínűségét és súlyosságát egyaránt figyelembe kell venni.

Vagy:

- J) az adatkezelést „közhatalmi szervek vagy egyéb, közfeladatot ellátó szervek végzik”.

³¹ A 29. cikk szerinti munkacsoport Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott, adatvédelmi tisztviselőkkel kapcsolatos iránymutatásában (G29 WP243 rev.1) megfogalmazott kritériumok és értelmezések egy része felhasználható a kijelölési kötelezettség alóli mentességek alapjaként.

³² A 29. cikk szerinti munkacsoport állásfoglalása az adatkezelési tevékenységek nyilvántartására vonatkozó kötelezettségek tekintetében az általános adatvédelmi rendelet 30. cikkének (5) bekezdésében meghatározott eltérésekről.

³³ A 29. cikk szerinti munkacsoport Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott, 2016. december 13-i iránymutatása az adatvédelmi tisztviselőkkel kapcsolatban (WP 243 rev.01); utolsó felülvizsgálat: 2017. április 5.

³⁴ Az általános adatvédelmi rendelet 27. cikke (2) bekezdésének a) pontja.

A felügyeleti hatóságoknak konkrétan, eseti alapon kell értékelniük, hogy valamely adott, Unión kívüli jogalany „közhatalmi szervnek vagy egyéb, közfeladatot ellátó szervnek” minősül-e³⁵. Az Európai Adatvédelmi Testület megjegyzi, hogy feladatkörük és küldetésük jellegéből adódóan valószínűleg csak korlátozott számban fordulhatnak elő olyan esetek, amikor harmadik országbeli közhatalmi szervek vagy egyéb, közfeladatot ellátó szervek árukat vagy szolgáltatásokat nyújtanak érintetteknek, vagy megfigyelik az Unión belül tanúsított viselkedésüket.

c) Tevékenységi hely az egyik olyan tagállamban, ahol azon érintettek tartózkodnak, akiknek személyes adatait kezelik

A 27. cikk (3) bekezdése előírja, hogy „[a] képviselőnek tevékenységi hellyel kell rendelkeznie az egyik olyan tagállamban, ahol azon érintettek tartózkodnak, akiknek személyes adatait áruknak vagy szolgáltatásoknak a részükre történő nyújtása során kezelik vagy akiknek a magatartását megfigyelik”. Amennyiben azoknak az érintetteknek a jelentős hányada, akiknek személyes adatait kezelik, egy adott tagállamban található, az Európai Adatvédelmi Testület bevált módszerként azt ajánlja, hogy a képviselőt ugyanebben a tagállamban jelölje ki. A képviselőnek azonban továbbra is könnyen elérhetőnek kell lennie az olyan tagállamokban tartózkodó érintettek számára, ahol nincs tevékenységi helye, és ahol az árukat vagy szolgáltatásokat nyújtják, vagy ahol a viselkedést megfigyelik.

Az Európai Adatvédelmi Testület megerősíti, hogy a vonatkozó kritérium szerint ott van az uniós képviselő tevékenységi helye, ahol azok az érintettek tartózkodnak, akiknek a személyes adatait kezelik. Az adatkezelés helye még a másik tagállamban tevékenységi hellyel rendelkező adatfeldolgozó esetében sem lényeges tényező annak megállapításához, hogy hol található a képviselő tevékenységi helye.

25. példa: Egy, az Unióban sem üzleti jelenléttel, sem tevékenységi hellyel nem rendelkező, a 3. cikk (2) bekezdése szerint az általános adatvédelmi rendelet hatálya alá tartozó indiai gyógyszeripari vállalat belgiumi, luxemburgi és hollandiai vizsgálóhelyek (kórházak) által elvégzendő klinikai vizsgálatokra ad megbízást. A klinikai vizsgálatokban részt vevő betegek többsége Belgiumban tartózkodik.

Az indiai gyógyszeripari vállalat mint adatkezelő uniós képviselőt jelöl ki, amely azon három tagállam egyikében rendelkezik tevékenységi hellyel, ahol a betegek mint érintettek részt vesznek a klinikai vizsgálatban (Belgium, Luxemburg vagy Hollandia). Mivel a betegek többsége Belgiumban rendelkezik lakóhellyel, ezért ajánlott, hogy a képviselő tevékenységi helye is Belgiumban legyen. Amennyiben ez a helyzet, a belgiumi képviselőnek könnyen elérhetőnek kell lennie a hollandiai és luxemburgi érintettek és felügyeleti hatóságok számára.

Ebben a konkrét esetben a klinikai vizsgálatokról szóló 536/2014/EU rendelet 74. cikke szerint az uniós képviselő lehet a megbízó jogi képviselője az Unión belül, feltéve hogy nem jár el adatfeldolgozóként a klinikai vizsgálat megbízója nevében, tevékenységi hellyel rendelkezik a három tagállam egyikében, és mindegyik jogi keret szabályozza mindkét szerepkört, a szerepkörökre pedig e jogi keretek irányadóak, és azokat e jogi kereteknek megfelelően kell ellátni.

³⁵ Az általános adatvédelmi rendelet nem határozza meg, mely jogalany minősül „közhatalmi szervnek vagy egyéb, közfeladatot ellátó szervnek”. Az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy ezt a fogalmat a nemzeti jog alapján kell meghatározni. Ennek megfelelően a közhatalmi szervek vagy egyéb, közfeladatot ellátó szervek közé tartoznak a nemzeti, regionális és helyi hatóságok, de a fogalom a vonatkozó nemzeti jogszabályok értelmében rendszerint magában foglalja különféle egyéb, a közjog hatálya alá tartozó szerveket is.

d) A képviselő kötelezettségei és felelősségi körei

Az uniós képviselő az általa képviselt adatkezelő vagy adatfeldolgozó nevében jár el az adatkezelő vagy adatfeldolgozó általános adatvédelmi rendelet szerinti kötelezettségei vonatkozásában. Ez főként az érintettek jogainak gyakorlásához kapcsolódó kötelezettségeket jelenti, ezzel összefüggésben pedig, ahogy arról már szó esett, a 13. és a 14. cikk szerint közölni kell a képviselő nevét és elérhetőségeit az érintettekkel. Maga a képviselő ugyan nem tartozik felelősséggel az érintettek jogainak biztosításáért, de meg kell könnyítenie az érintettek és az általa képviselt adatkezelő vagy adatfeldolgozó közötti kommunikációt, hogy hatékonyabbá tegye az érintettek jogainak gyakorlását.

A 30. cikk szerint az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó képviselője nyilvántartást vezet különösen az adatkezelő vagy az adatfeldolgozó felelősségébe tartozóan végzett adatkezelési tevékenységekről. Az Európai Adatvédelmi Testület úgy ítéli meg, hogy bár ennek a nyilvántartásnak a vezetése az adatkezelőt vagy az adatfeldolgozót és a képviselőt egyaránt terhelő kötelezettség, az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelő vagy adatfeldolgozó tartozik felelősséggel a nyilvántartás elsődleges tartalmáért és naprakésszé tételéért, egyidejűleg pedig pontos és naprakész információkkal kell ellátnia a képviselőjét, hogy a képviselő is mindenkor vezethesse és rendelkezésre bocsáthassa a nyilvántartást. Ugyanakkor a képviselő felelőssége, hogy a nyilvántartást a 27. cikknek megfelelően át tudja adni például akkor, ha a 27. cikk (4) cikke szerint felügyeleti hatóság keresi meg.

Ahogy a (80) preambulumbekzdés egyértelművé tette, a képviselő feladatait az adatkezelőtől vagy az adatfeldolgozótól kapott – és ideértve az illetékes felügyeleti hatóságokkal az e rendeletnek való megfelelés biztosítása érdekében tett bármely lépés tekintetében való együttműködést is előíró – megbízással összhangban is ellátja. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a felügyeleti hatóságnak a képviselőhöz kellene fordulnia az Unión kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó megfelelési kötelezettségeivel kapcsolatos ügyekben, a képviselőnek pedig meg kell könnyítenie a megkereső felügyeleti hatóság és az Unión kívüli adatkezelő vagy adatfeldolgozó közötti információcserét vagy eljárás keretében zajló érintkezést.

Az uniós képviselőnek ezért szükség esetén munkatársakat kell bevonnia ahhoz, hogy hatékonyan tudjon kommunikálni az érintettekkel és hatékonyan tudjon együttműködni az illetékes felügyeleti hatóságokkal. Következésképpen ennek a kommunikációnak elvileg a felügyelő hatóságok és az érintettek nyelvén vagy nyelvein kell zajlania, vagy amennyiben ez aránytalanul nagy erőfeszítést igényelne, a képviselőnek más eszközöket és technikákat kell alkalmaznia a hatékony kommunikáció biztosításához. A képviselő rendelkezésre állása tehát elengedhetetlen ahhoz, hogy az érintettek és a felügyeleti hatóságok könnyen kapcsolatba léphessenek az Unión kívüli adatkezelővel vagy adatfeldolgozóval. A (80) preambulumbekzdéssel és a 27. cikk (5) bekezdésével összhangban az uniós képviselő kijelölése nem érinti az adatkezelőre, illetve adatfeldolgozóra az általános adatvédelmi rendelet értelmében háruló hatásköröket és felelősséget, valamint az adatkezelővel vagy az adatfeldolgozóval szembeni keresetindításhoz való jogot. Az általános adatvédelmi rendelet nem írja elő, hogy a képviselő az általa az Unióban képviselt adatkezelő vagy adatfeldolgozó helyett vállaljon felelősséget.

Ugyanakkor megjegyzendő, hogy a képviselő fogalmát pontosan azzal a céllal vezették be, hogy megkönnyítse a kapcsolattartást, és biztosítsa az általános adatvédelmi rendelet hatékony érvényesítését az általános adatvédelmi rendelet 3. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozó adatkezelőkkel és adatfeldolgozókkal szemben. Ennek érdekében fogalmazódott meg a szándék annak lehetővé tételére, hogy a felügyeleti hatóságok az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelők vagy adatfeldolgozók által kijelölt képviselőn keresztül indíthassak jogérvényesítési eljárást. Ennek keretében a felügyeleti hatóságoknak az általános adatvédelmi rendelet 58. cikkének

(2) bekezdése és 83. cikke szerint lehetőségük van az Unióban tevékenységi hellyel nem rendelkező adatkezelőre vagy adatfeldolgozóra kirótt korrekciós intézkedések, közigazgatási bírságok és szankciók ügyében a képviselőhöz fordulni. A képviselő közvetlen felelősségre vonásának lehetősége azonban az általános adatvédelmi rendelet 30. cikkében és 58. cikkének (1) bekezdésében említett közvetlen kötelezettségeire korlátozódik.

Az Európai Adatvédelmi Testület továbbá kiemeli, hogy az általános adatvédelmi rendelet 50. cikke különösen arra irányul, hogy harmadik országok és nemzetközi szervezetek vonatkozásában megkönnyítse a jogszabályok érvényesítését, és arra is rámutat, hogy jelenleg egyeztetések folynak további nemzetközi együttműködési mechanizmusok kialakításáról e téren.